

6.12.2023

Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova

ÚVOD DO PSYCHOLOGIE OSOBNOST A INTELLIGENCE

Lukáš Hejtmánek

lukas.hejtmanek@fhs.cuni.cz

CÍLE PŘEDNÁŠKY

OSOBNOST

Co to je osobnost?

Jaké máme teorie osobnosti?

Jak na osobnost nahlíží jednotlivé psychologické školy?

PSYCHOMETRIKA

Jak probíhá tvorba psychologického dotazníku?

Jak poznáme, zda je dotazník dobrý?

Co to je faktorová analýza?

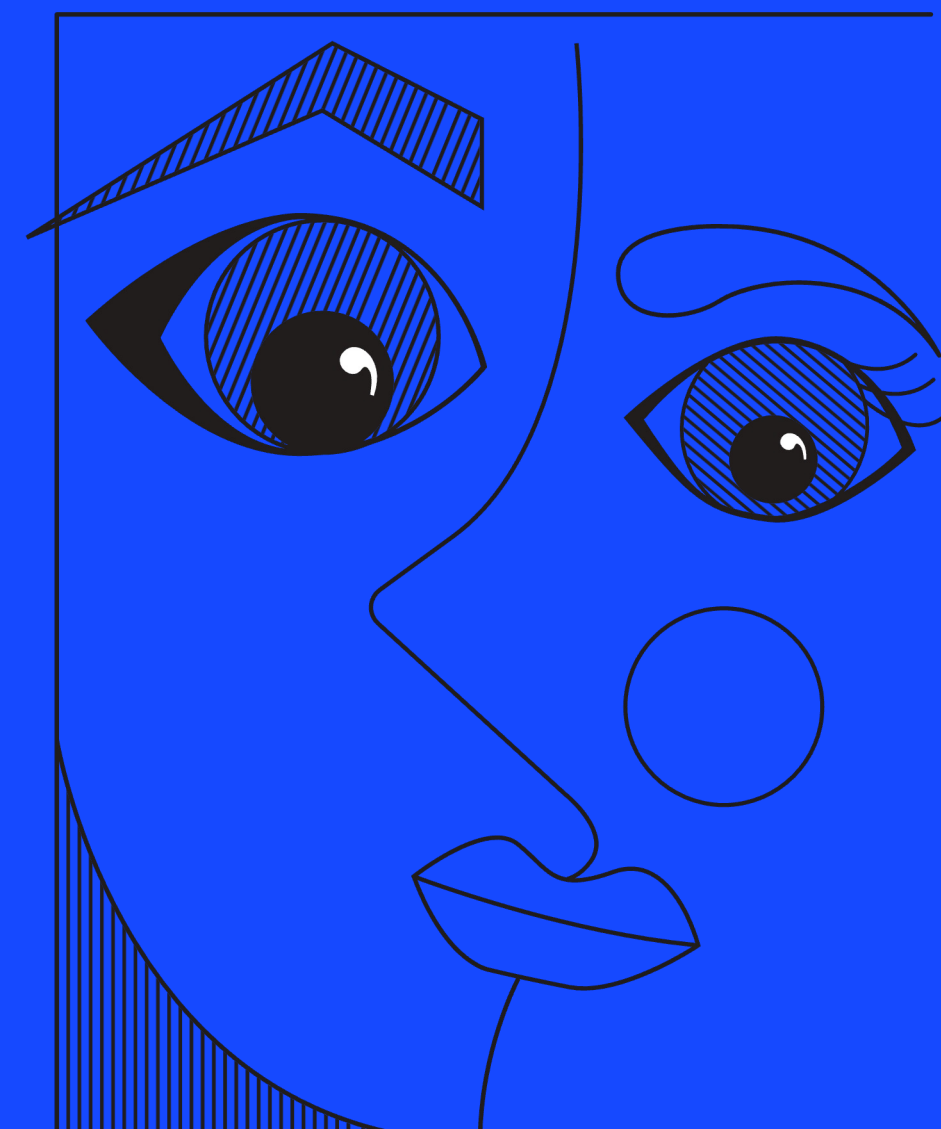
INTELIGENCE

Jak se inteligence měří

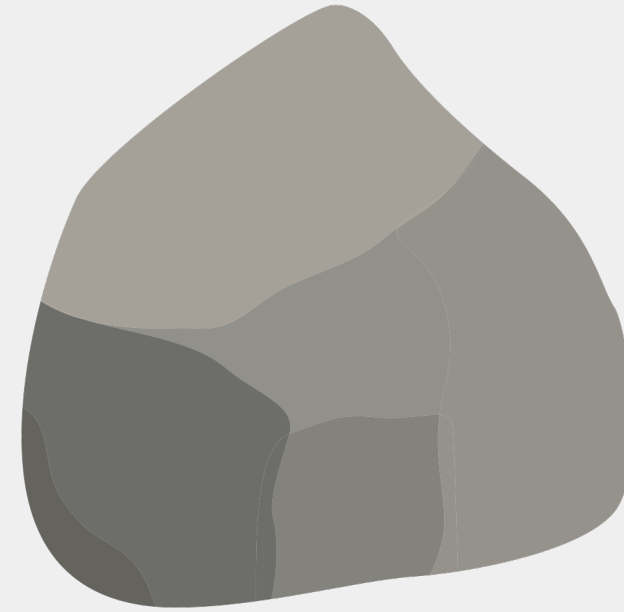
Co to inteligence je?

Jaké teorie inteligence dnes převládají?

OSOBNOST

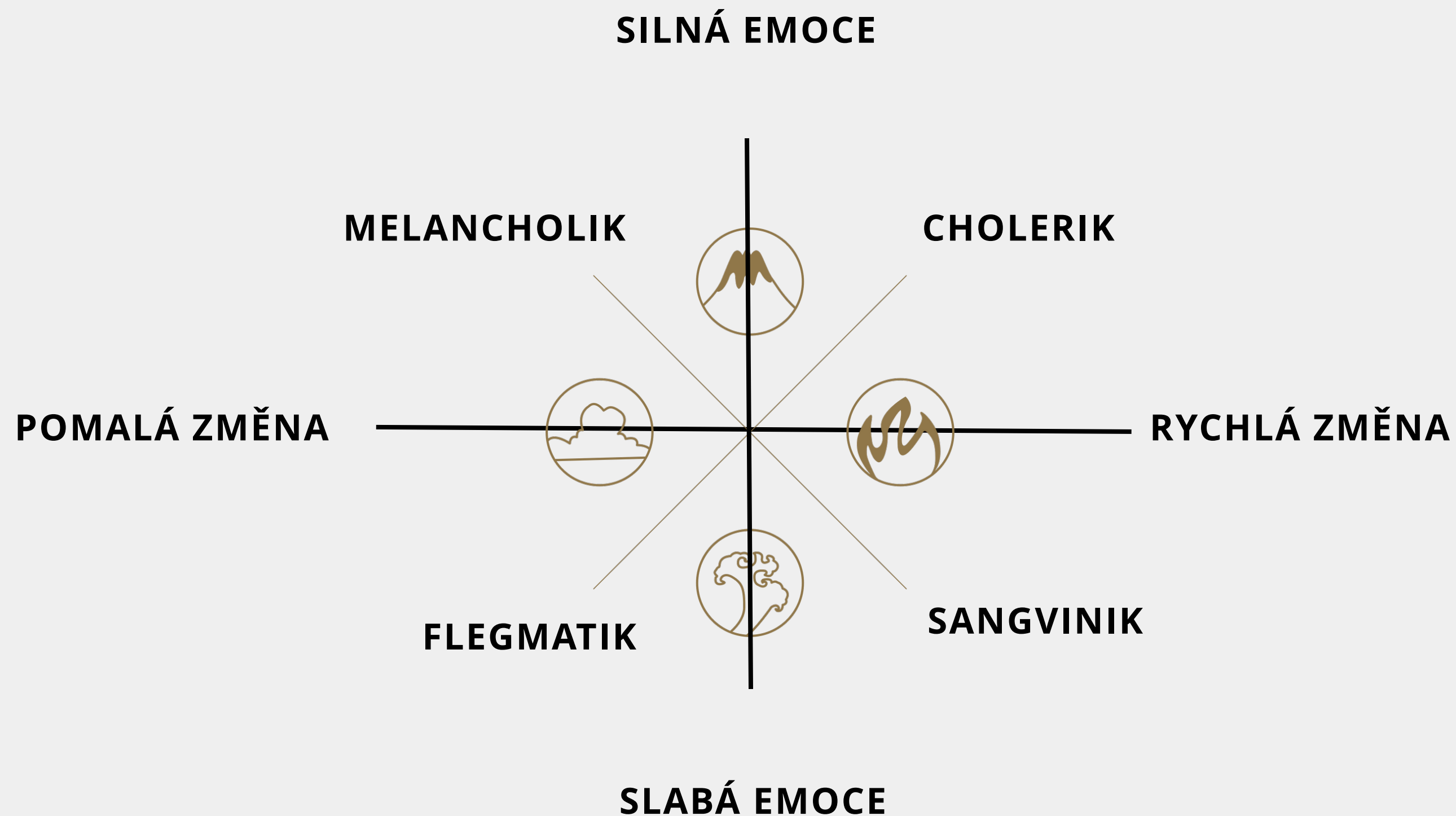
STABILNÍ VZORCE PSYCHIKY (CHOVÁNÍ, PROŽÍVÁNÍ, MYŠLENÍ)

DOSTATEČNĚ DOBŘE PREDIKUJÍ CHOVÁNÍ V RŮZNÝCH SITUACÍCH

HIPPOKRATOVA TEORIE ŽIVLŮ A HUMORÁLNÍCH TEKUTIN MÁ NEURÁLNÍ ZÁKLAD (CCA VROZENÁ PREDISPOZICE)

NAŠE OSOBNOST JE ŘÍZENÁ NEVĚDOMÝMI PROCESY

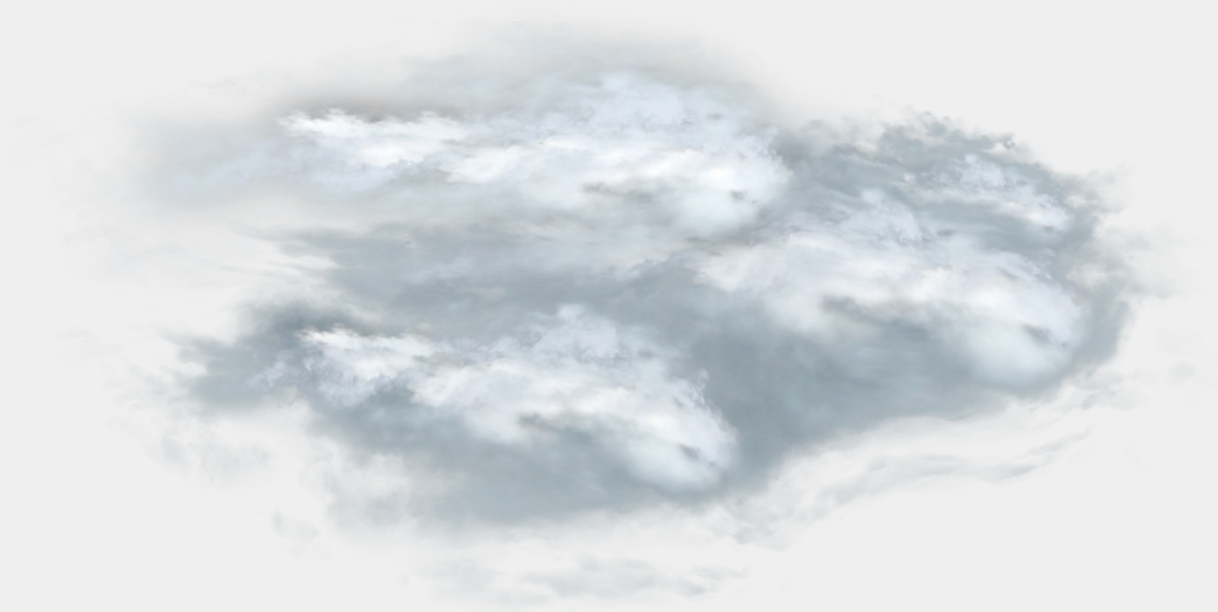
KLÍČOVÝMI ASPEKTY JSOU VZPOMÍNKY, PUDY A ZVNITŘNĚNÁ SOCIÁLNÍ PRAVIDLA

**EGO, SUPEREGO, ID
VĚDOMÍ, PŘEDVĚDOMÍ, NEVĚDOMÍ**

VOLNÉ ASOCIACE

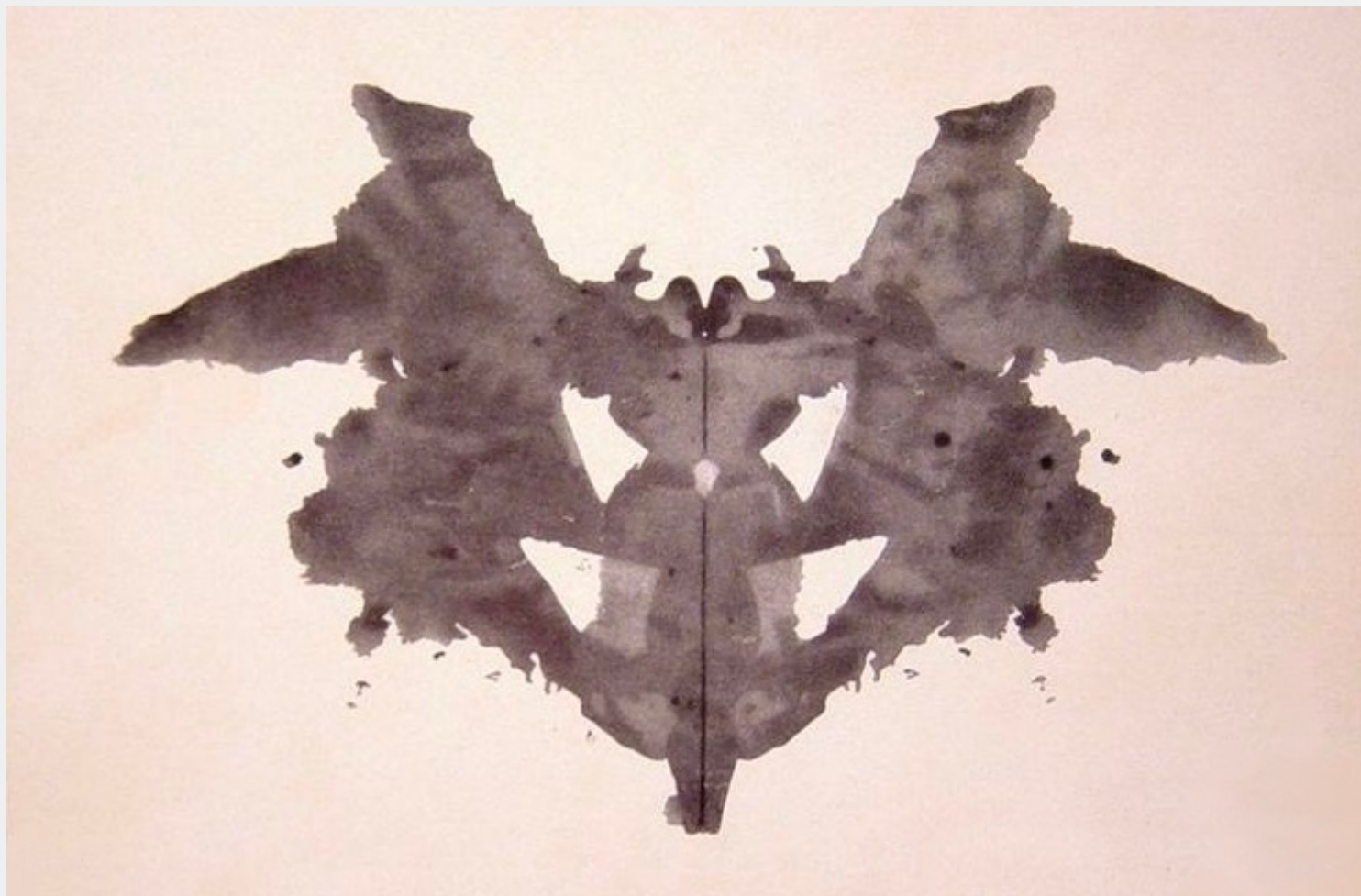

ANALÝZA SNŮ

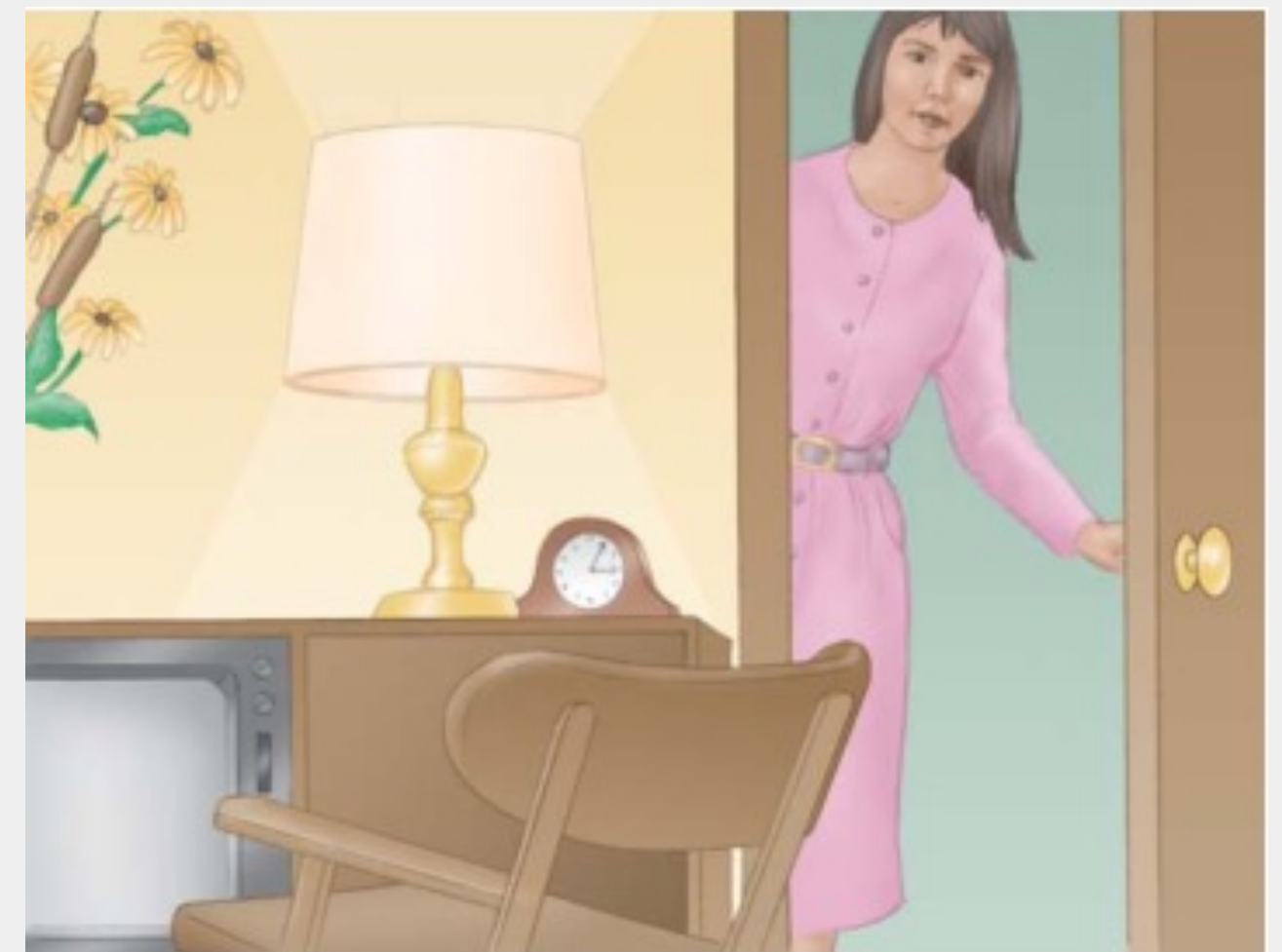

POKUS O STANDARDIZACI VOLNÝCH ASOCIACÍ

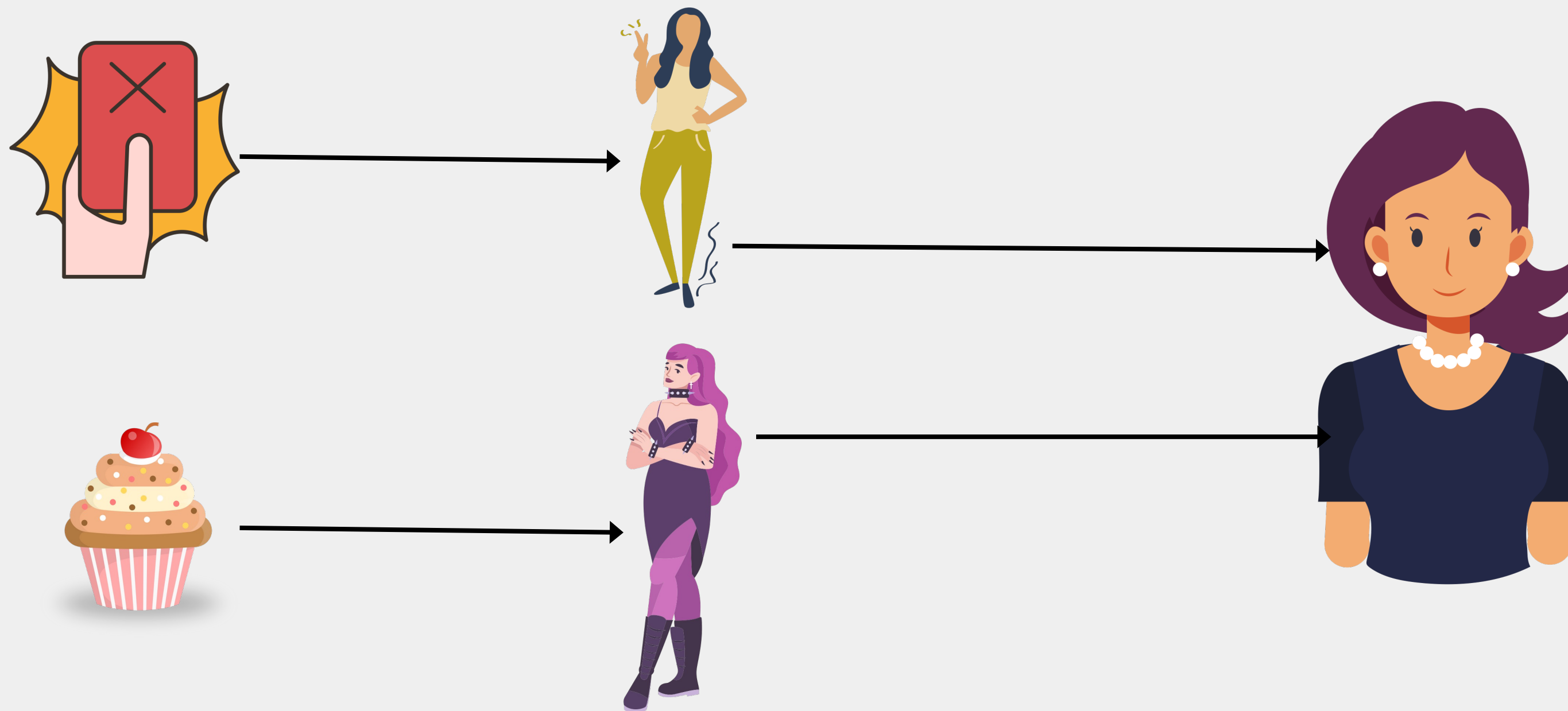
RORSCHACHŮV TEST

TÉMATICKÝ APERCEPČNÍ TEST

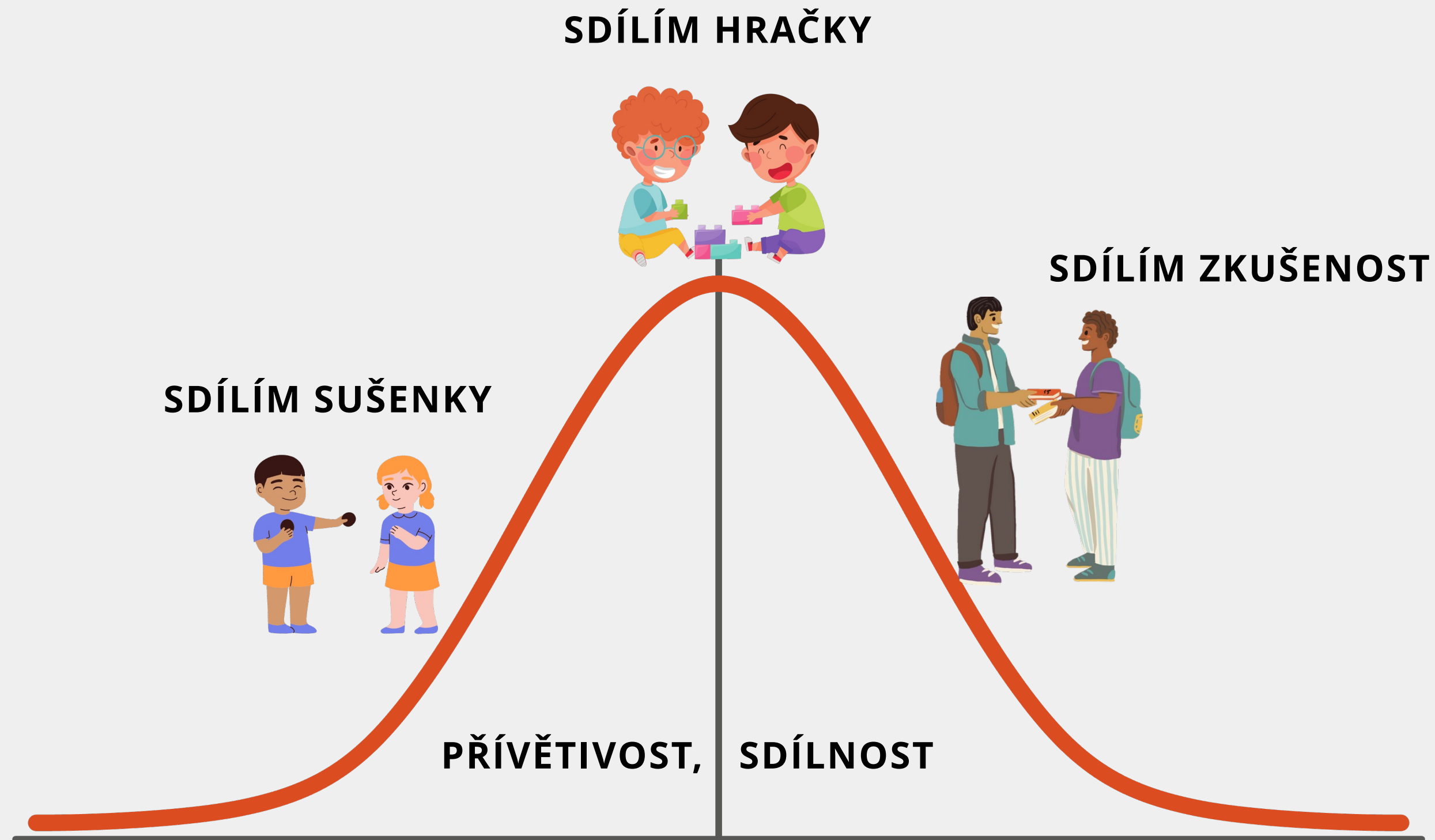

OSOBNOST JE SÉRIE NAUČENÝCH A GENERALIZOVANÝCH REAKCÍ NA STIMULY

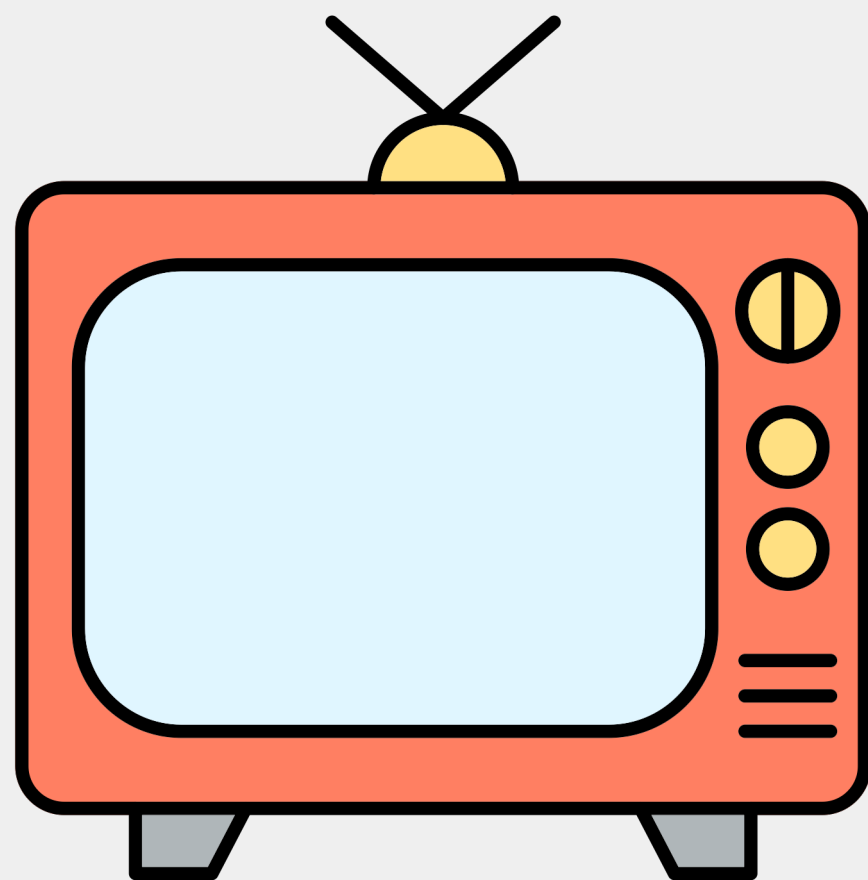

ČLOVĚK JE VSTŘÍCNÝ, POKUD V ŽIVOTĚ BYL ZA VSTŘÍCNOST
OPAKOVANĚ ODMĚŇOVÁN

OSOBNOST JE GENERALIZOVANÁ REAKTIVITA ORGANIZMU

OBSERVACE, IMITACE, EMULACE

KOPÍROVÁNÍ CHOVÁNÍ RODIČŮ, VSTEVNÍKŮ, IDOLŮ
POKUD SE BUDU CHOVAT STEJNĚ, DOSÁHNU STEJNÝCH ÚSPĚCHŮ

ODLIŠNÉ REPRESENTACE SKUTEČNOSTI

RŮZNÍ LIDÉ JINAK INTEPRETUJÍ SITUACE KOLEM SEBE
OSOBNOST JE REFLEXÍ TĚCHTO ROZDÍLŮ

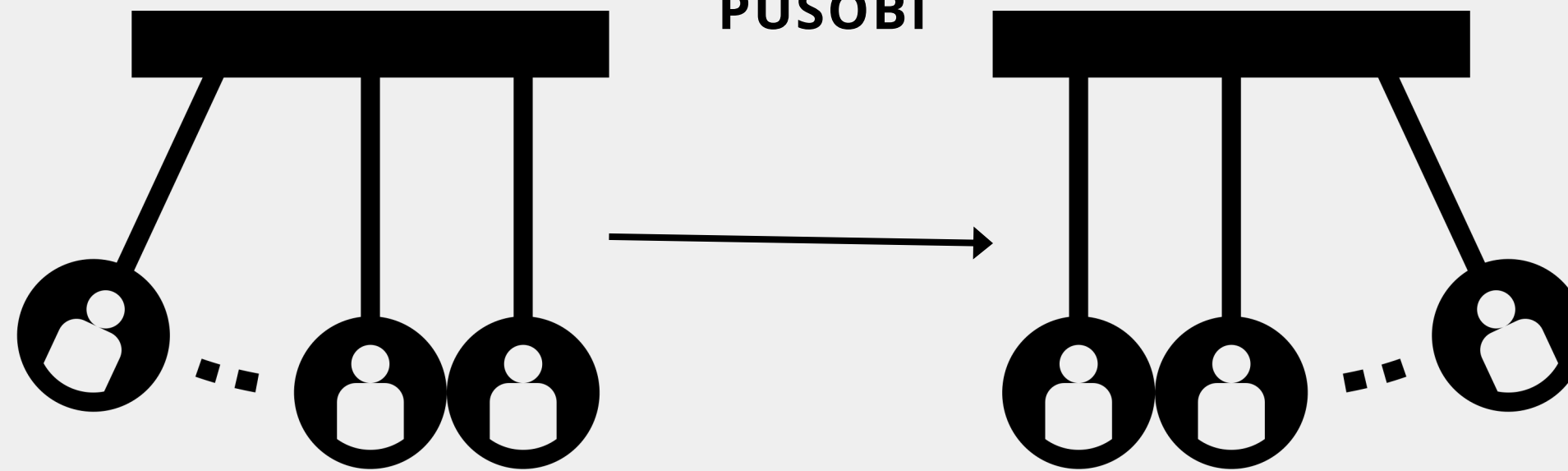
SOCIÁLNĚ-KOGNITIVNÍ TEORIE

ALBERT BANDURA

RECIPROČNÍ DETERMINISMUS
VNĚJŠÍ A VNITŘNÍ DETERMINANTY CHOVÁNÍ NA SEBE
PŮSOBÍ

ČLOVĚK NEŽIJE VE VAKUU - REAKCE NA OKOLÍ OVLIVNÍ OKOLÍ A TO ZAS ČLOVĚKA

VĚTŠINA CHOVÁNÍ SE ODEHRÁVÁ MIMO ODMĚNY A TRESTY
LIDÉ APROXIMUJÍ REAKCE OKOLÍ NA MOŽNÉ CHOVÁNÍ - TYTO ODHADY VYCHÁZÍ ZE SOCIÁLNÍHO UČENÍ

GEORGE KELLY

OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKY A JEJICH CHÁPÁNÍ JSOU SILNĚ INDIVIDUÁLNÍ

	já	matka	otec	nejlepší kamarád	sestra	nejobdivovanější	strýc	příteklyně	soused	konstrukt	kontrast
	⊗	⊗	○							vtipný	beze smyslu pro humor
			⊗		⊗	○				trpělivý	nevrlý
		○						○	○		
	○		○		○						
		○		○							
	○		○			○					
			○	○				○			
					○	○			○		
						○	○	○			

CHÁPÁNÍ OSOBNOSTI OSTATNÍCH (A I SVÉ VLASTNÍ) JE INDUKTIVNÍ PROCES

**NÁHLED NA SEBE SAMÉ
PODOBNÉ TEORII SCHÉMAT SÉMANTICKÉ PAMĚTI**

**VÝSLEDNÉ SEBESCHÉMA
SE SKLÁDÁ Z ASPEKTŮ NAŠEHO CHOVÁNÍ, KTERÉ JSOU PRO NÁS NEJDŮLEŽITĚJŠÍ**

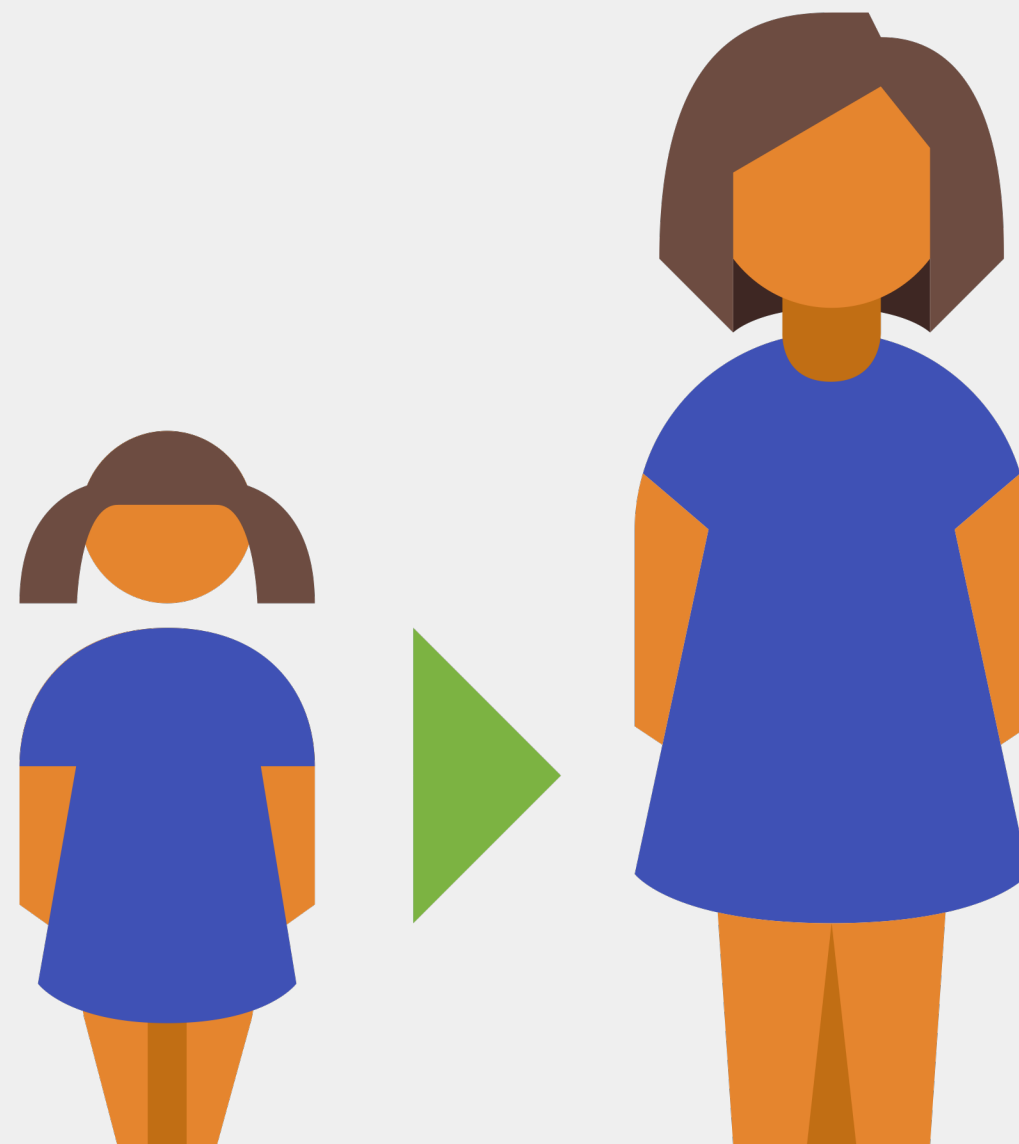
**OVLIVŇUJE VNÍMÁNÍ A ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ
SNÁZE SI ZAPAMATOVÁVÁME INFORMACE O SOBĚ**

TEMPERAMENT - VROZENÝ

PSYCHOANALÝZA - NĚCO VROZENÉ (PUDY), NĚCO ZVNITŘNĚNÉ

BEHAVIORÁLNÍ PŘÍSTUP - VŠE JE NAUČENÉ

KOGNITIVNÍ PŘÍSTUP - KONSTRUKT SEBE SAMA SE POSTUPEM ČASTU

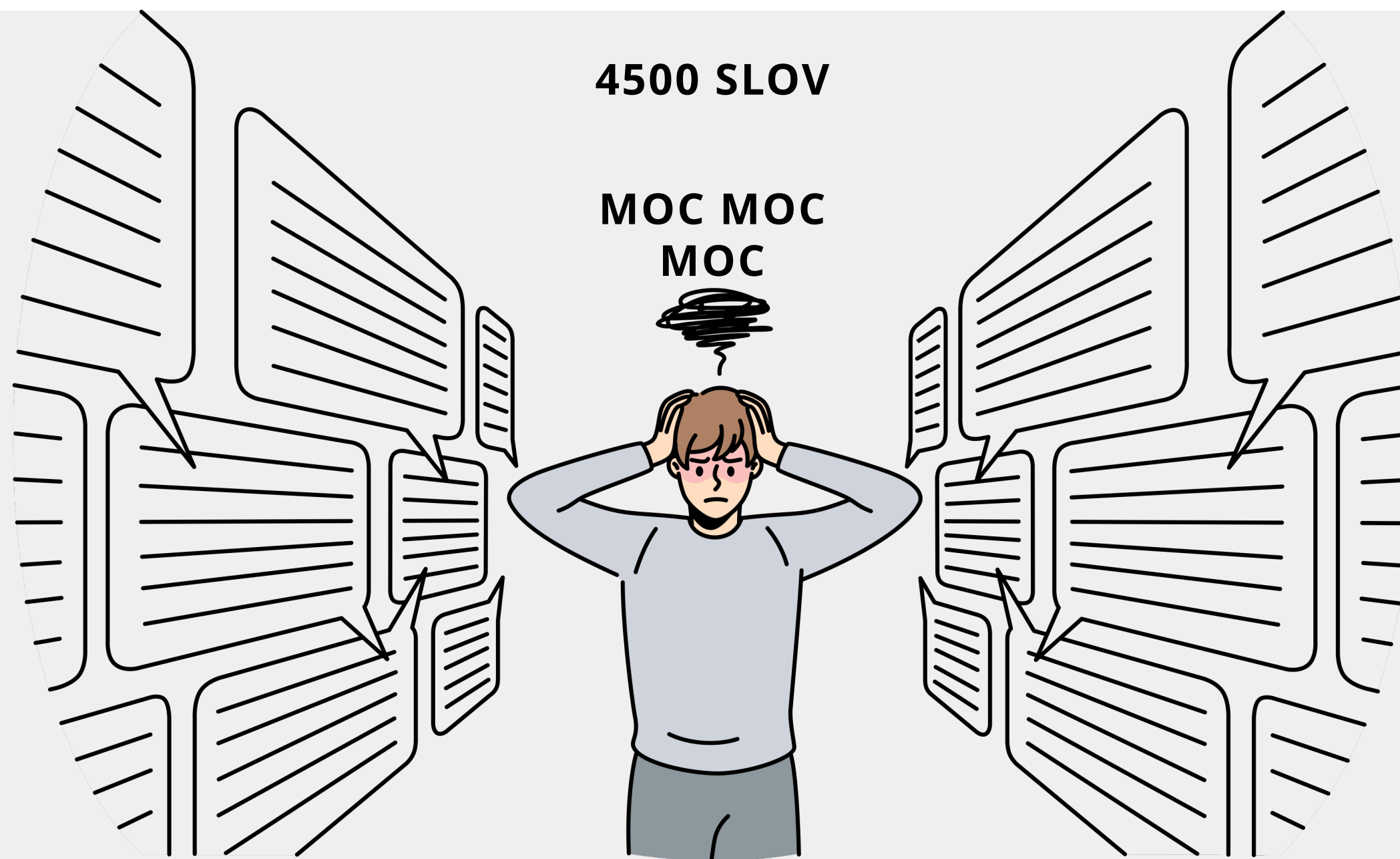

OSOBNOST JE SOCIÁLNÍ KONTRUKT

VŠECHNY ASPEKTY OSOBNOSTI, KTERÉ JEDINEC MŮŽE MÍT, JSOU JIŽ REFLEKTOVÁNY V JAZYCE

**ALLPORT A ODBER - 18 000 SLOV V AJ, POPISUJÍCÍCH CHOVÁNÍ
4500 SLOV - TYPICKÉ LIDSKÉ RYSY**

JAK TO ČÍSLO SNÍŽIT?

kamarádský

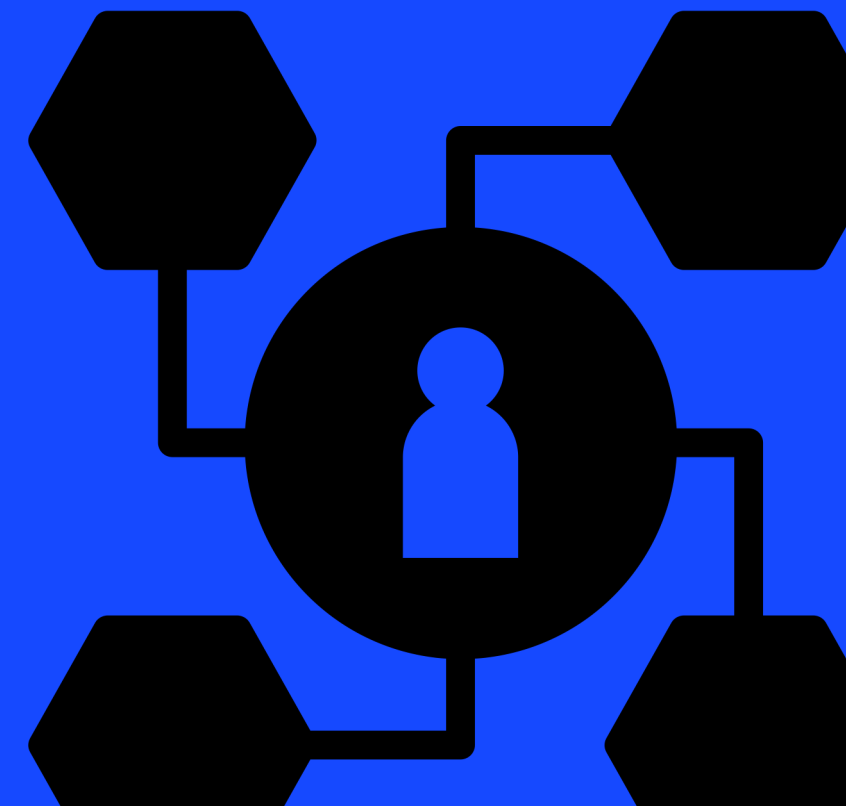
nápomocný

přívětivý

přátelský

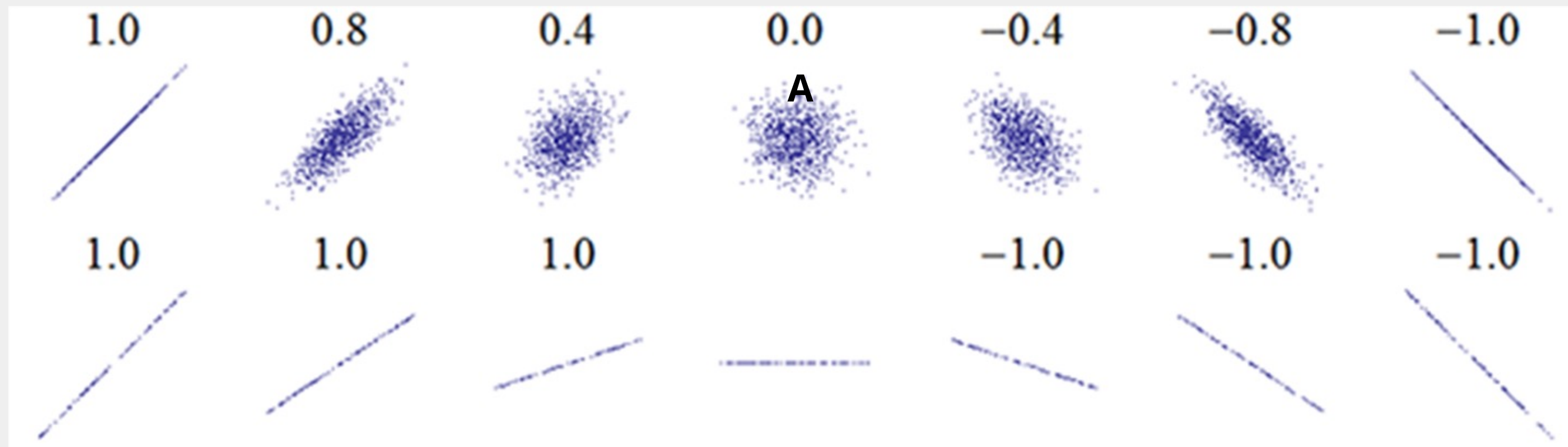
FAKTOROVÁ ANALÝZA

STANDARDIZOVANÁ SÍLA ZÁVISLOSTI MEZI DVĚMA JEVY

NABÝVÁ VELIKOSTI OD -1 DO 1

POKAŽDÉ KDYŽ A \rightarrow B = KORELACE 1
 POKAŽDÉ KDYŽ A \rightarrow NE B = KORELACE -1
 KDYŽ A TAK V 50% B A V 50% NE B

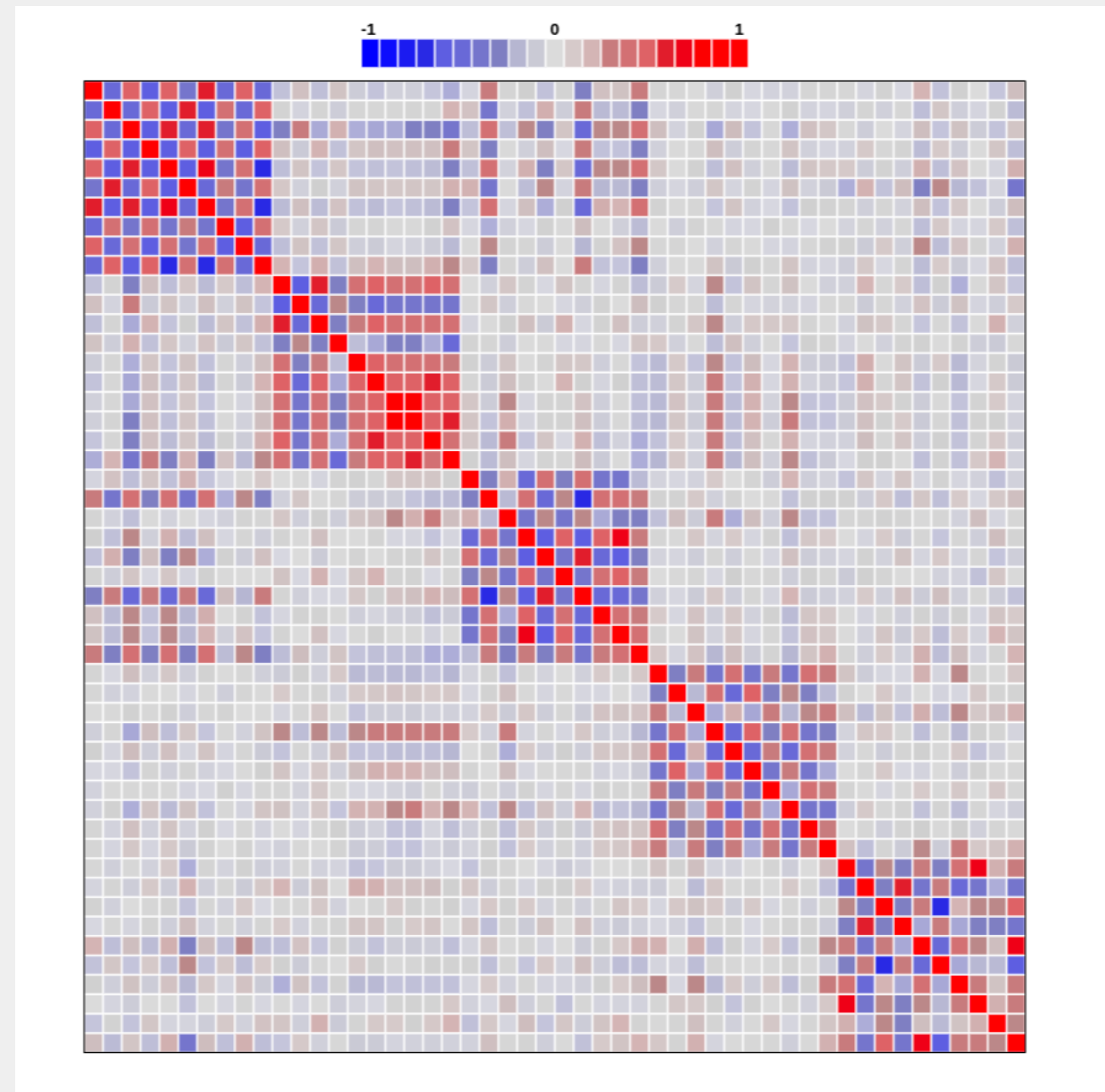
Korelace 1: Vždy, když člověk získá 10 bodů na verbální škále, získá 5 bodů na prostorové škále

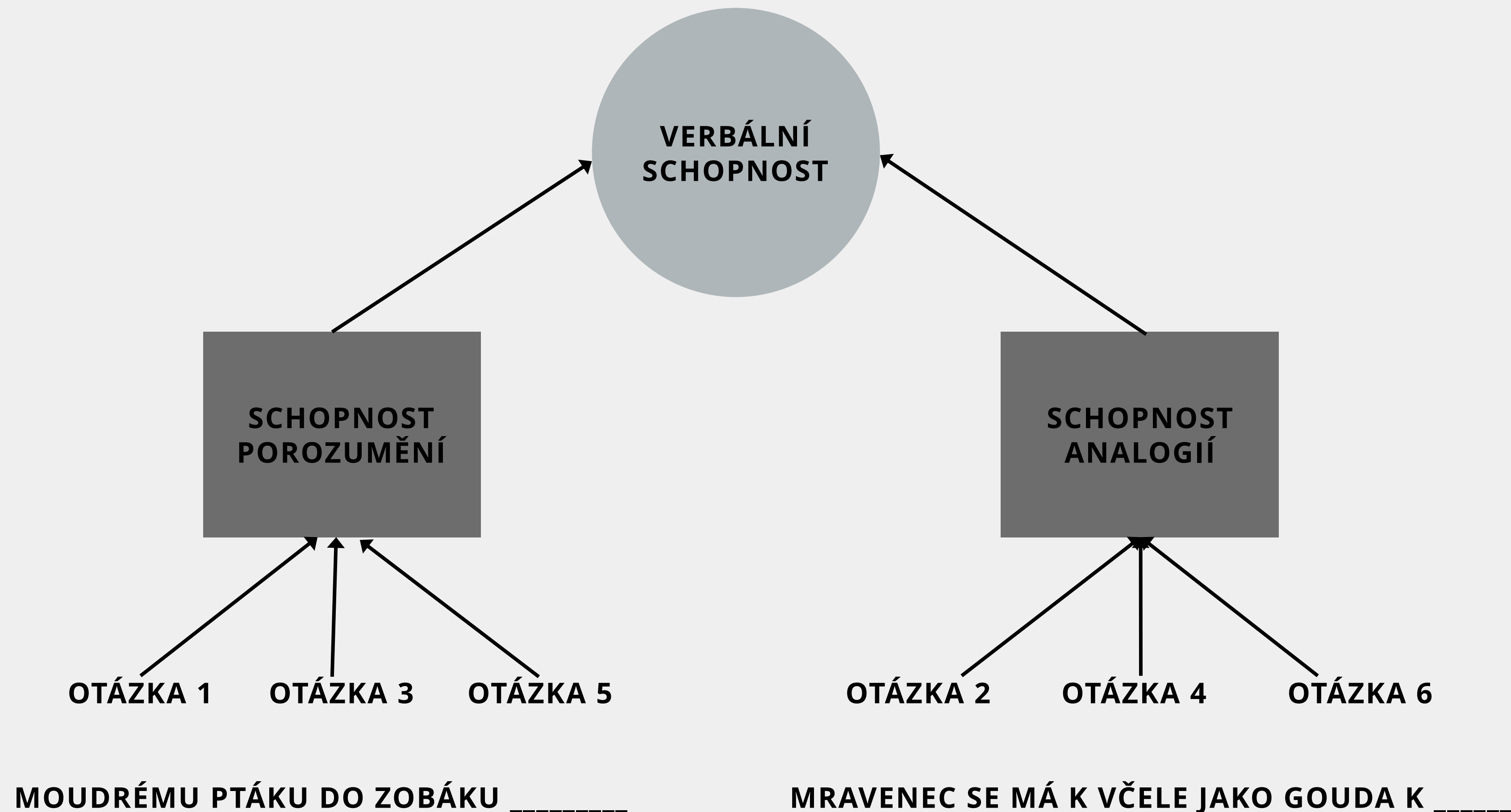
Korelace 0.5: když člověk získá 10 bodů na verbální škále, získá většinou i na prostorové škále

Korelace 0: Mezi ziskem bodů na verbální a prostorové škále není žádná souvislost

Korelace -1: Vždy, když člověk získá 10 bodů na verbální škále, ztratí 3 body na prostorové škále

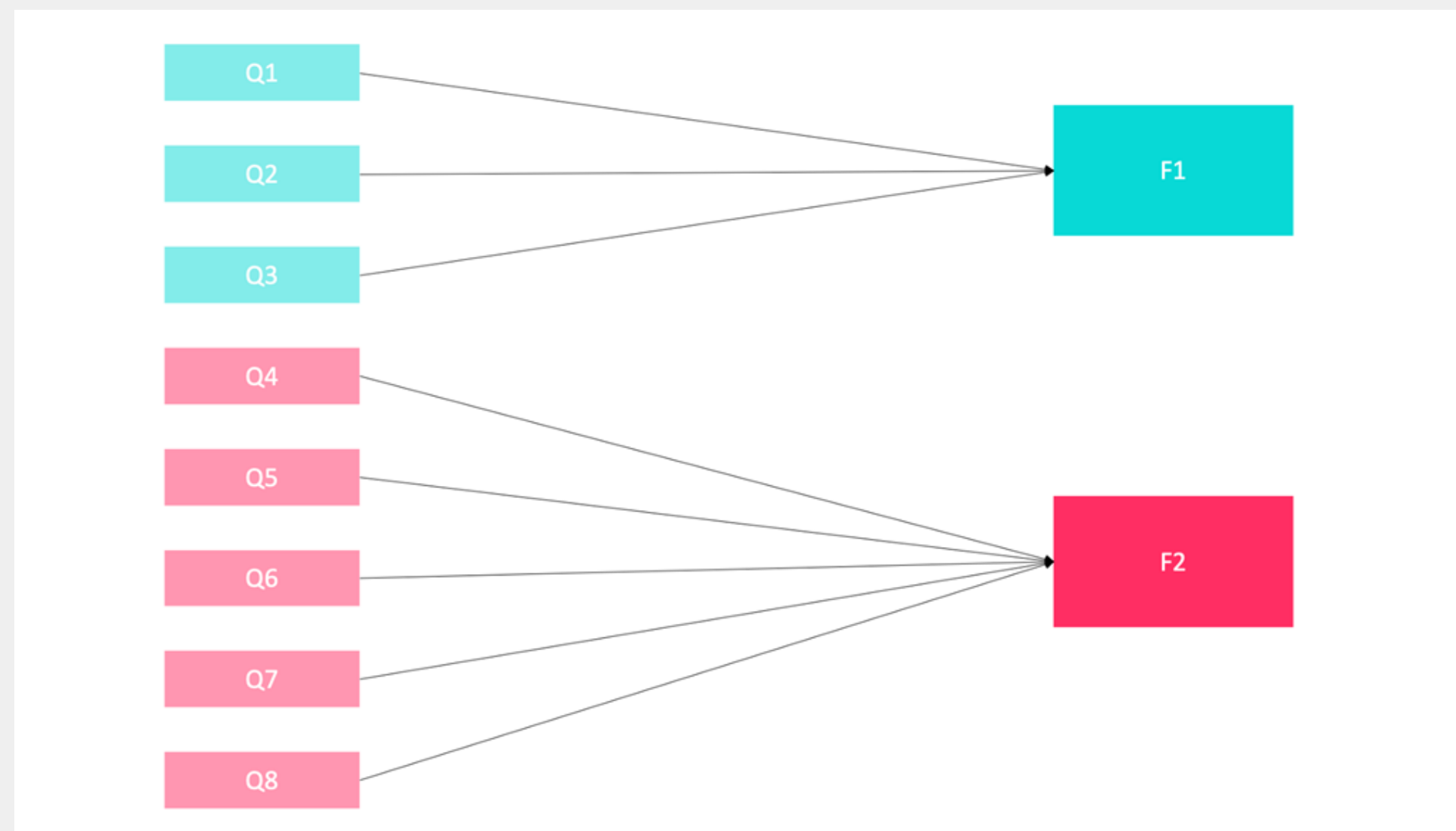
	kamarádský	nápomocný	konzervativní	přátelský
kamarádský	1	0.4	-0.05	0.8
nápomocný	0.4	1	0.2	0.74
konzervativní	-0.05	0.2	1	0.1
přátelský	0.8	0.74	0.1	1

HLEDÁNÍ "LATENTNÍCH" PROMĚNNÝCH

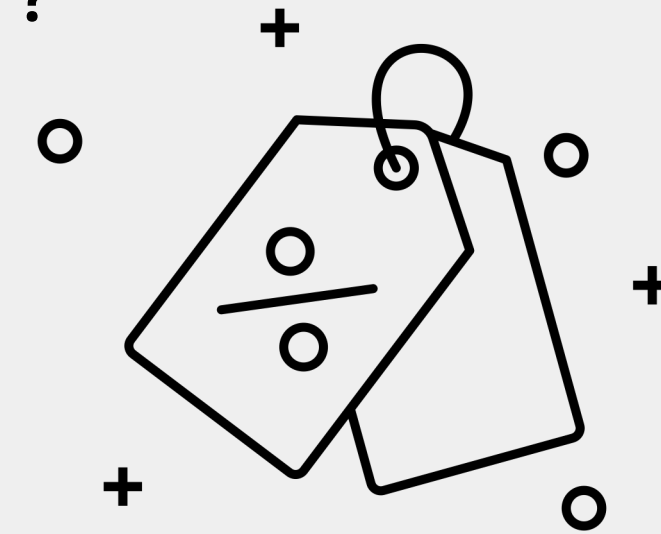
POKUD SPOLU POLOŽKY KORELUJÍ, TAK JSOU NEJSPÍŠE "SYCENY" JEDNÍM FAKTOREM

FAKTOROVOU ANALÝZOU MŮŽEME ZJISTIT, KTERÉ VLASTNOSTI SPOLU SOUVISÍ

NA KOLIK VLASTNOSTÍ TO MŮŽEME "SNÍŽIT"?

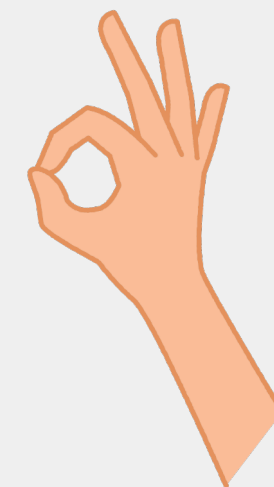
STAČÍ JEN 2? NEBO 12?

PROČ SNIŽOVAT POČET VLASTNOSTÍ?

„LAW OF DIMINISHING RETURNS“ – I KDYŽ DĚLÍME OSOBNOST NA MENŠÍ A MENŠÍ ČÁSTI, UŽ SE MOC NOVÉHO NEDOZVÍDÁME

PŘÍVĚTIVÝ, KAMARÁDSKÝ, VŘELÝ, PŘÁTELSKÝ

OSOBNOSTNÍ INVENTÁŘE

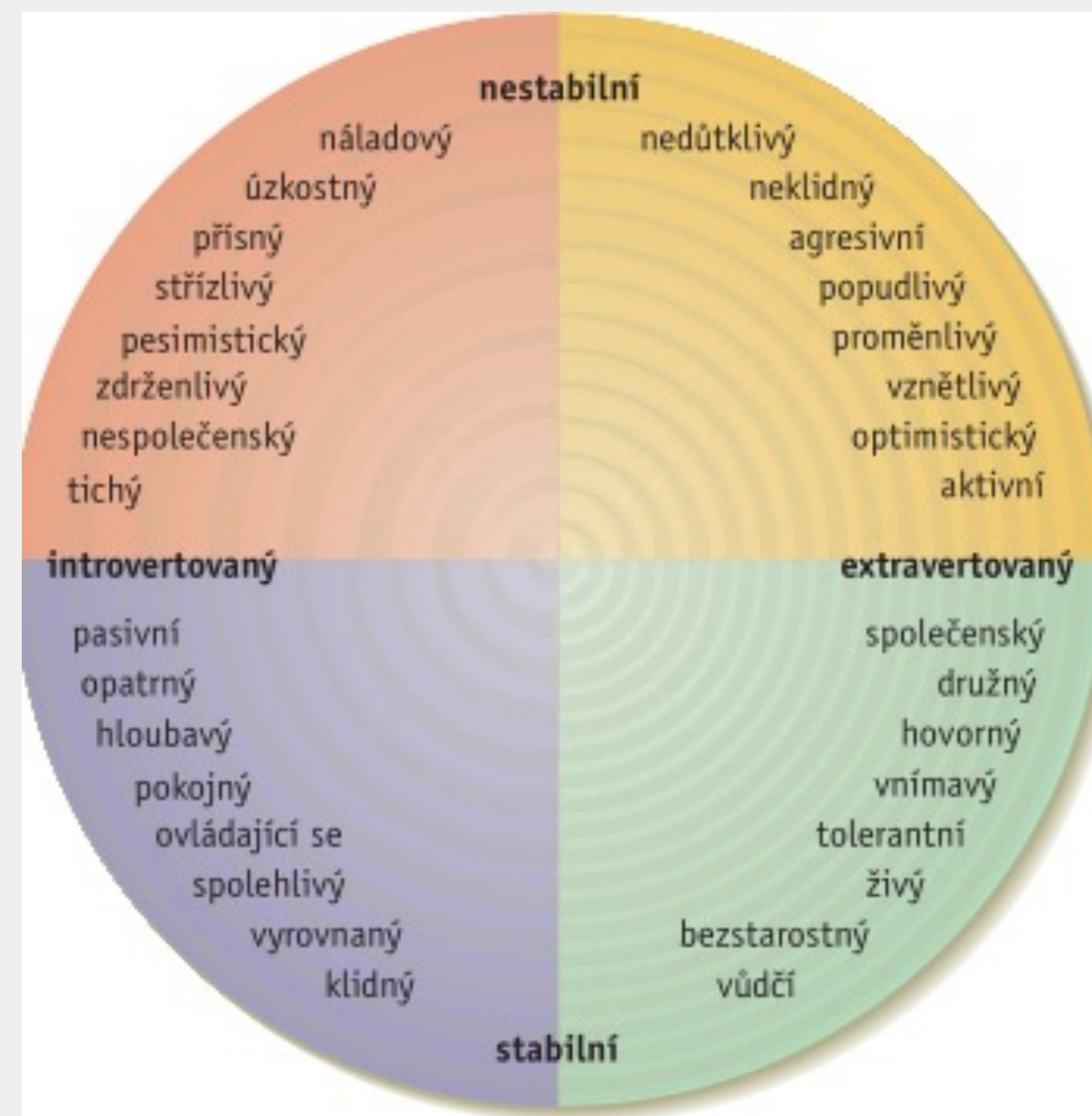

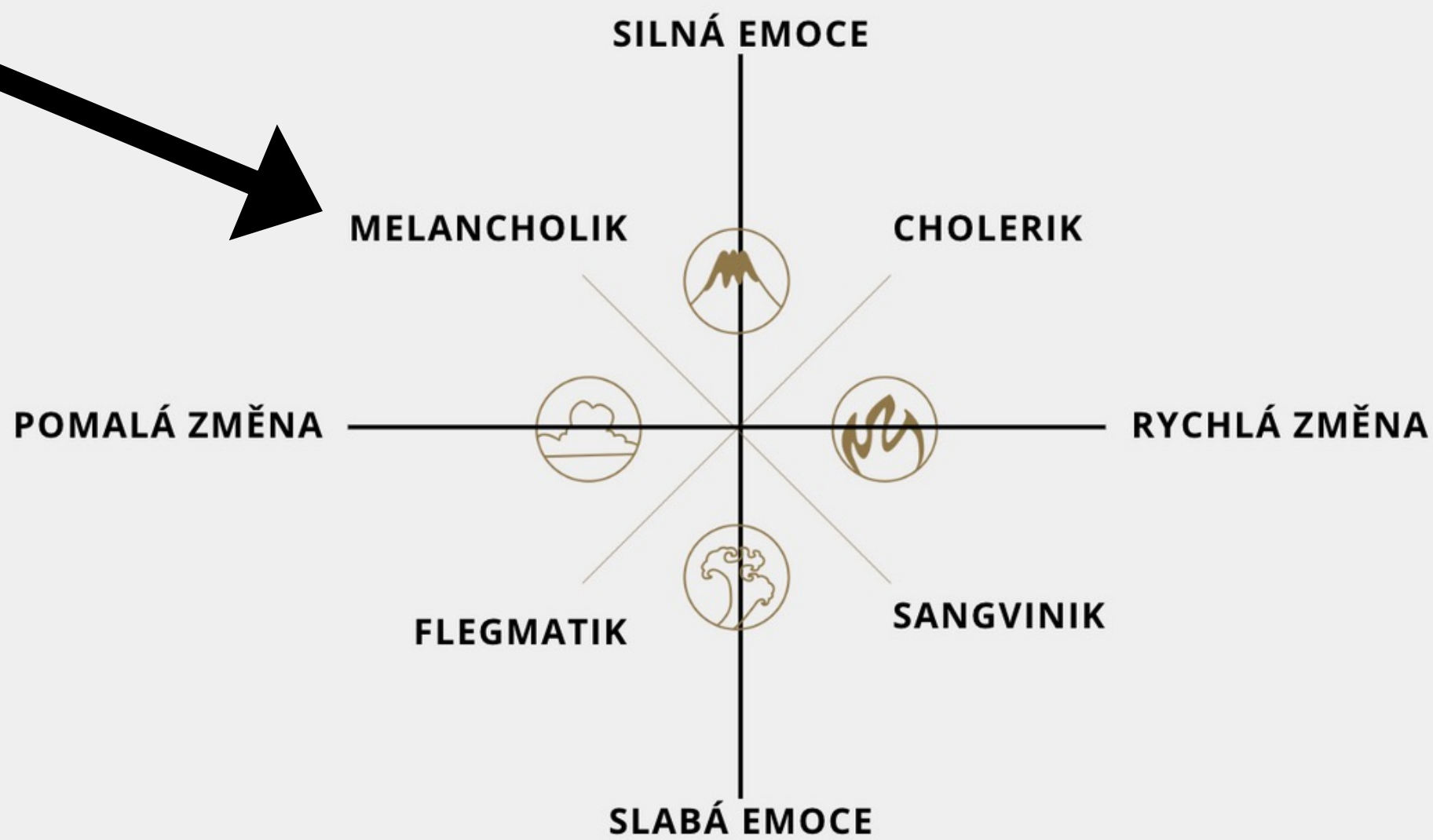
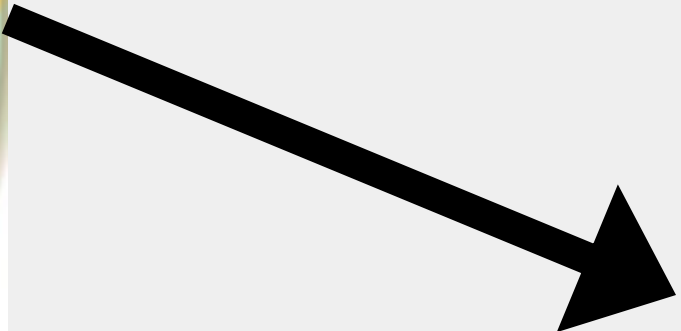
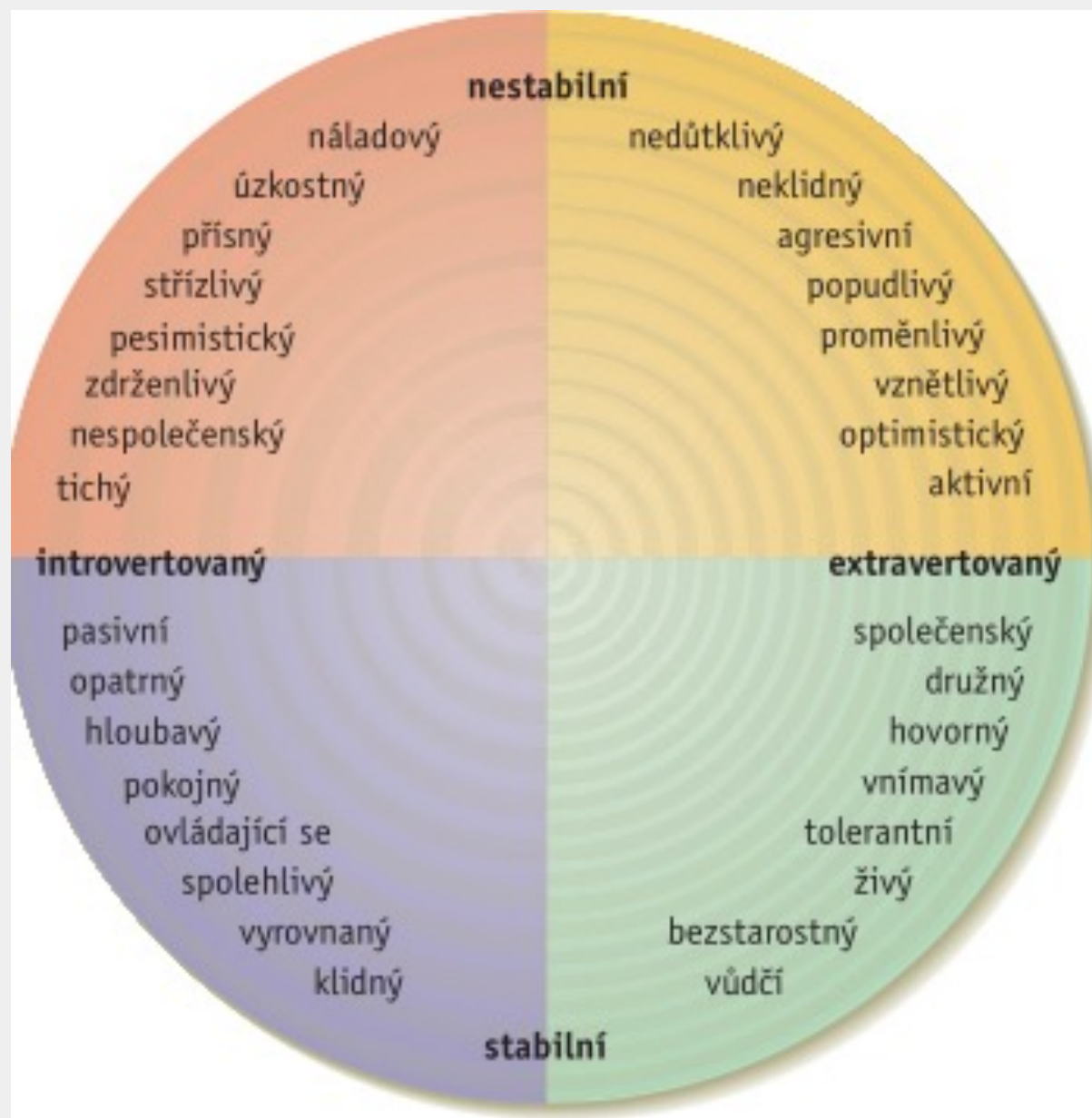
HANS EYSENK

FAKTOROVOU ANALÝZOU DETERMINAL DVA HLAVNÍ FAKTORY OSOBNOSTI

EMOČNÍ STABILITA - LABILITA

INTROVERZE - EXTRAVERZE

RAYMOND CATTEL

**FAKTOROVÁ ANALÝZA HODNOCENÍ
VLASTNOSTÍ JINÝCH LIDÍ ODHALILA
12 RYSŮ**

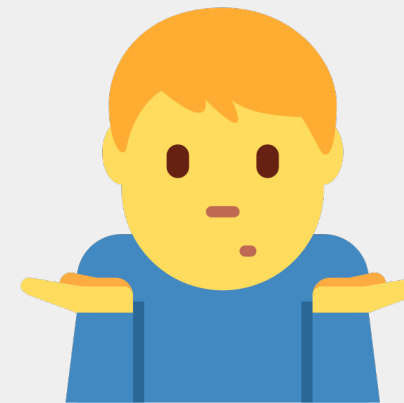
**ANALÝZA SEBEHODNOCENÍ PAK
DALŠÍ 4 FAKTORY**

Vřelost – Warmth
Usuzování – Reasoning
Emocionální stabilita - Emotional stability
Dominance – Dominance
Živost – Liveliness
Zásadovost - Rule
Sociální smělost Social Boldness
Senzitivita – Sensitivity
Ostražitost – Vigilance
Snivost - Abstractedness
Uzavřenost - Privatedness
Ustrašenost - Apprehension
Otevřenost ke změnám
Soběstačnost – Self-Reliance
Perfekcionismus - Perfectionism
Tenze – Tension

16 FAKTORŮ JE MOC

2 JSOU MÁLO

5 JE AKORÁT

VELKÁ PĚTKA

TYTO FAKTORY SE OBJEVUJÍ OPAKOVANĚ V RŮZNÝCH ANALÝZÁCH OSOBNOSTNÍCH PROFILŮ

OTEVŘENOST
OPENNESS

OPEN MINDEDNESS

SVĚDOMITOST
CONSCIENTIOUSNESS

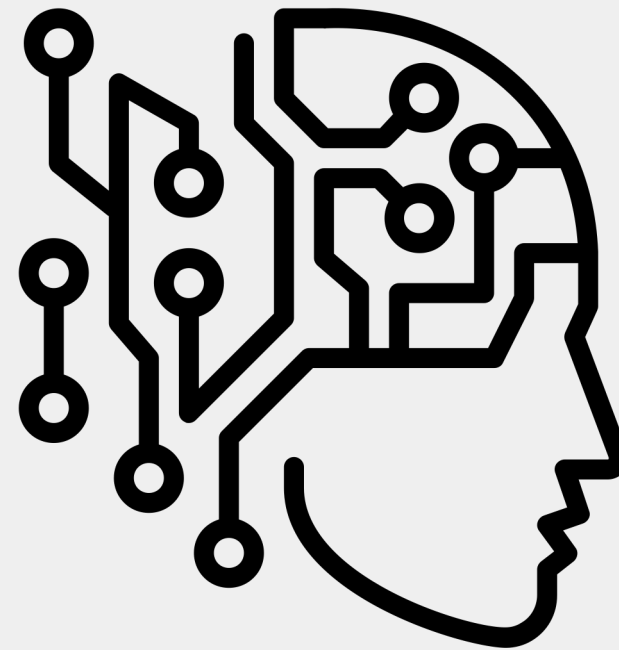
EXTRAVERZE
EXTRAVERSION

PŘÍVĚTIVOST
AGREEABLENESS

NEUROTICISMUS
NEUROTICISM
NEGATIVE EMOTIONALITY

NĚKTERÉ POPISOVANÉ SLOŽKY OSOBNOSTI JSOU VÝKONNOSTNÍ

SCHOPNÝ, CHYTRÝ, NADANÝ

TYTO ASPEKTY SE ZDAJÍ PREDIKOVAT ŽIVOTNÍ ÚSPĚŠNOST JEDINCE

INTELLIGENCE LZE POVAŽOVAT ZA NĚCO JEDINEČNÉHO, NEBO JEN JAKO DALŠÍ OSOBNOSTNÍ RYS

INTELLIGENČNÍ SKÓR KORELUJE S JINÝMI DIMENZEMI OSOBNOSTI

POZITIVNĚ KORELUJE S

OTEVŘENOSTÍ ZKUŠENOSTEM, SVĚDOMITOSTÍ

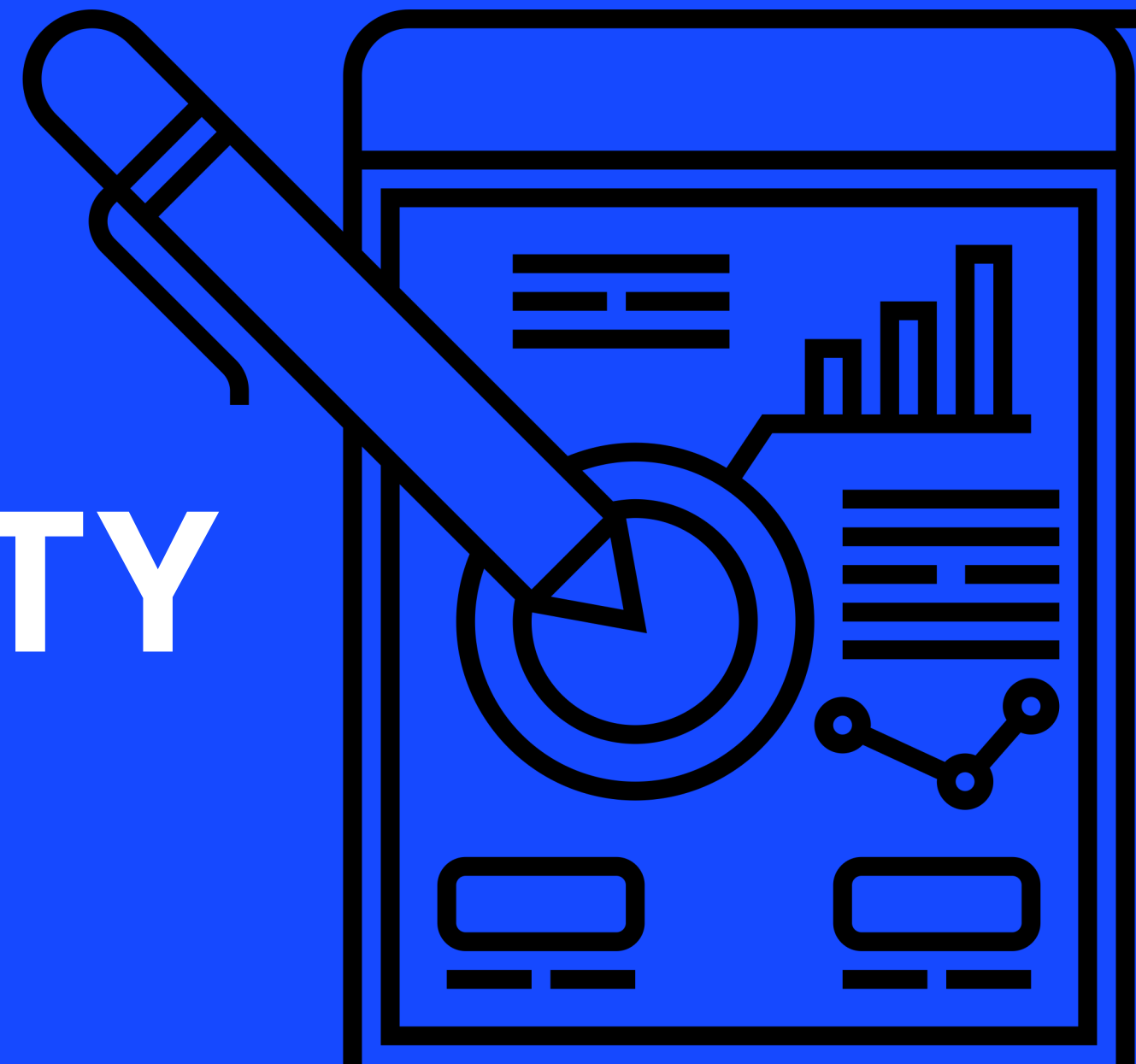
NEGATIVNĚ KORELUJE

NEUROTICISMEM

NEKORELUJE S

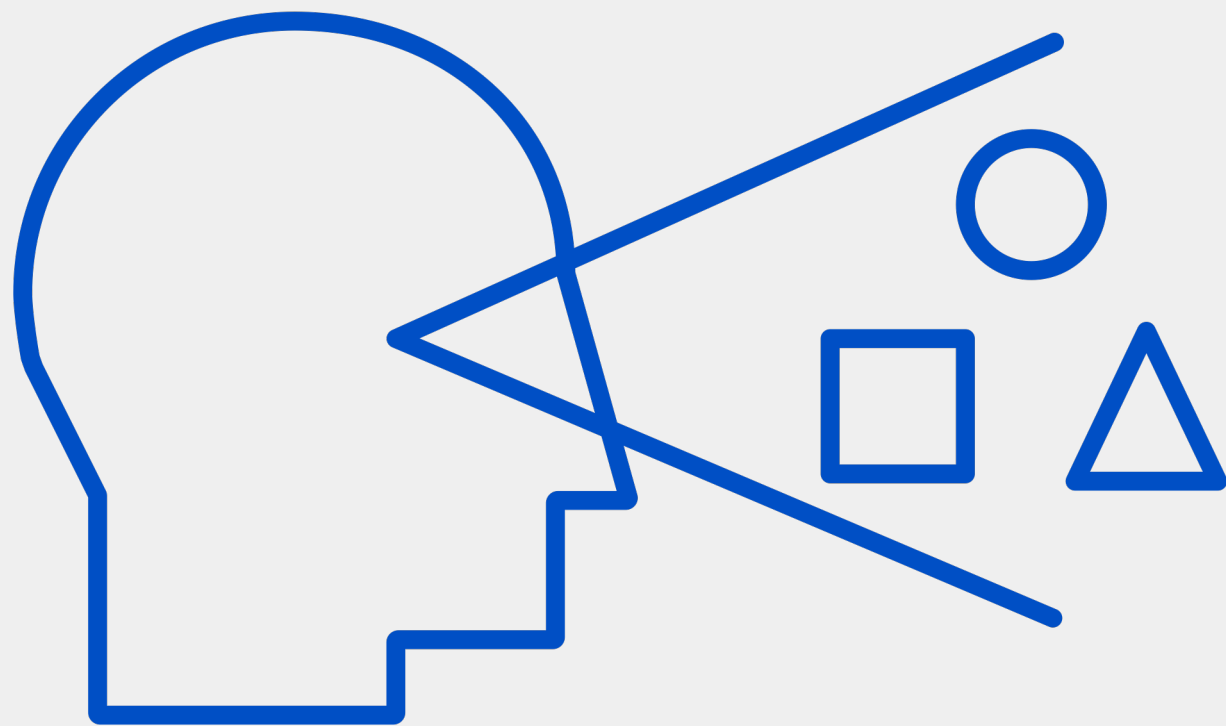
PŘÍVĚTIVOSTÍ, EXTROVERZÍ

INTELIGENČNÍ TESTY

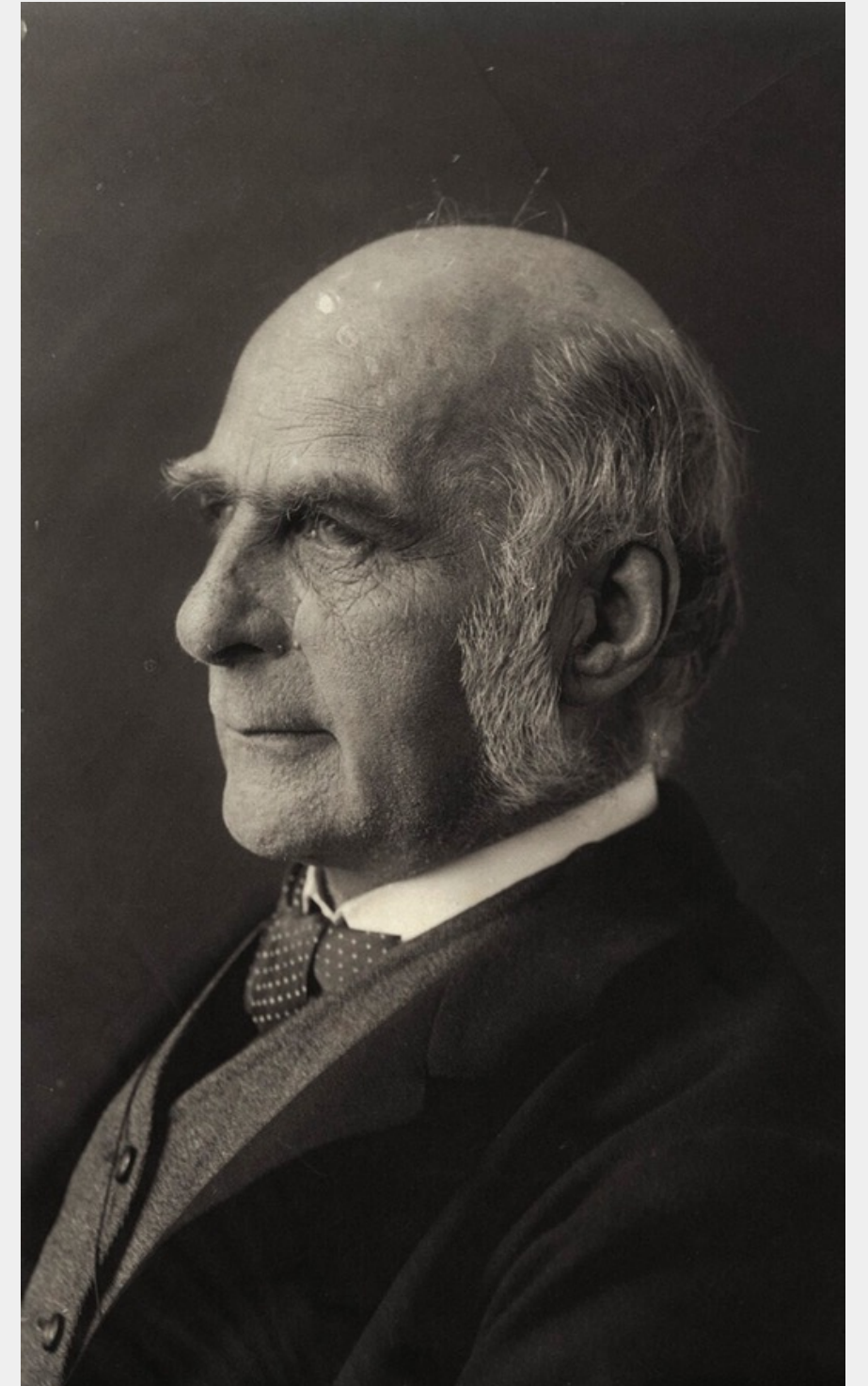

**INTELLIGENCE SOUVISÍ S VNÍMÁNÍM
ČÍM CITLIVĚJŠÍ VNÍMÁNÍ, TÍM VYŠŠÍ INTELLIGENCE**

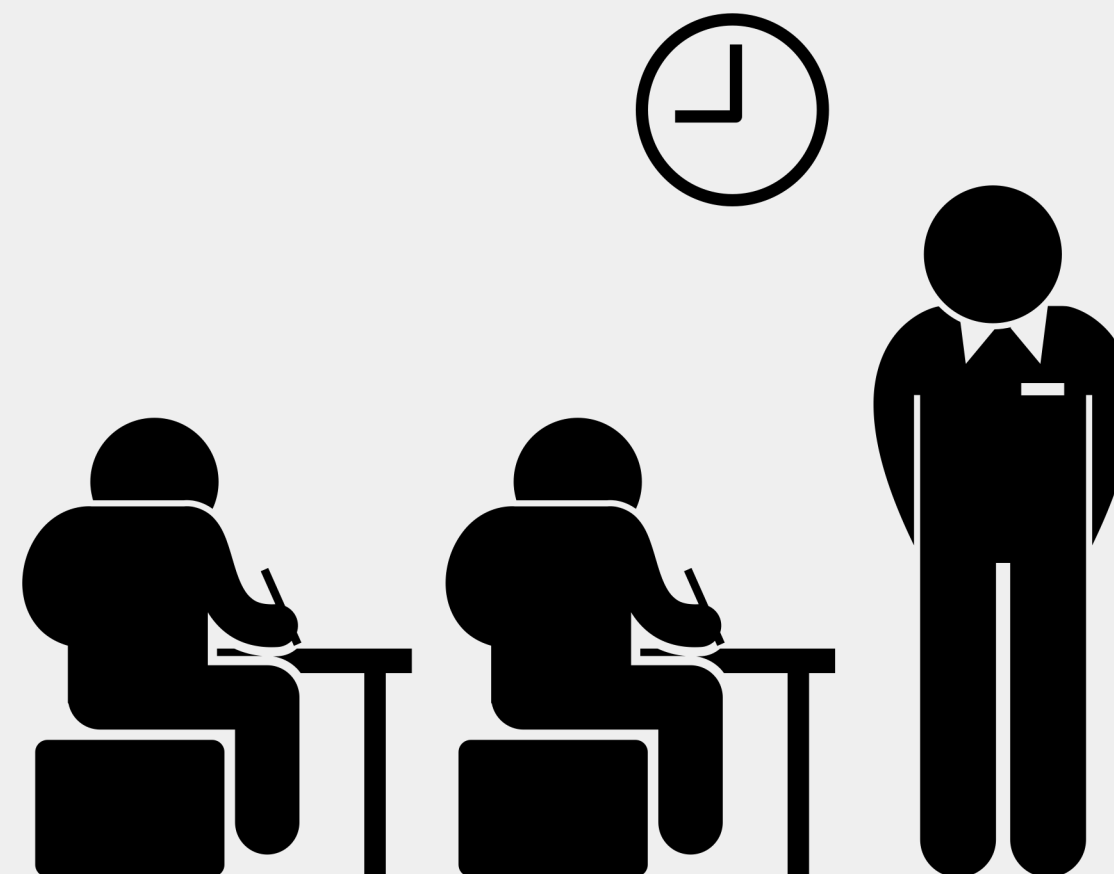
**VYMYSLEL KORELAČNÍ KOEFICIENT
KE SVÉMU ZKLAMÁNÍ ZJISTIL, ŽE MU PROMĚNNÉ NEKORELUJÍ**

**INTELLIGENCE JE BIOLOGICKY PODMÍNĚNÁ A DĚDIČNÁ
CÍLENÝM ROZMNOŽOVÁNÍM LZE ZLEPŠIT LIDSKOU RASU (EUGENIKA)**

VÝVOJ INTELIGENČNÍCH TESTŮ JDE RUKU V RUCE SE VZDĚLÁVÁNÍM A ARMÁDOU

ALFRED BINET, THEODORE SIMON

1881 VE FRANCII ZAČALA PLATIT POVINNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA

1905 - BINET-SIMONŮV TEST

PROBLÉM MĚNĚ NADANÝCH DĚTÍ JE POUZE OPOŽDĚNOST
MENTÁLNÍ VĚK VS CHRONOLOGICKÝ VĚK

DIFFÉRENTES ÉPREUVES	ÉCOLES DE M. L. ET DE M. M. SITUÉES A PARIS RUE DES RÉCOLLETS ET RUE SAMBRE-ET-MEUSE				
	AGE DES ENFANTS				
	7 ans.	8 ans.	9 ans.	10 ans.	12 ans.
<i>6 ans.</i>					
Distinguer matin et soir.	10	10			
Définir par l'usage	10	10			
Copier losange	9	10			
Compter 13 sous simples	9	10			
Comparer 2 figures esthétiques.	9	10			
<i>7 ans.</i>					
Main droite, oreille gauche	8	10			
Décrire une gravure	7	10			
Exécuter 3 commissions.	7	10			
Compter 9 sous simples et doubles	4	9	10		
Nommer 4 couleurs.	4	9	10		
<i>8 ans.</i>					
Comparer 2 objets de souvenir.	4	8	10	10	
Compter de 20 à 0	3	9	10	9	
Indiquer lacunes figures	3	8			
Donner date du jour	4	8	10	10	
Répéter 5 chiffres.	2	5			
<i>9 ans.</i>					
Rendre sur 20 sous.		4	10	9	10
Définir mieux que par l'usage.		3	6	7	7
Pièces de monnaie		2	10	9	9
Mois		2	8	10	9
Comprendre des questions faciles		2	9	9	10
<i>10 ans.</i>					
Ordonner poids.		1	5	6	
Copier dessin mémoire		2	4	5	
Critiquer phrases absurdes.			4	5	8
Loger 3 mots en 2 phrases.			3	5	8
Comprendre questions difficiles			3	3	7
<i>12 ans.</i>					
Suggestion de lignes			2	3	
3 mots en 1 phrase.			2	4	8
60 mots en 3 minutes.			2	4	5
Définitions abstraites.			1	2	4
Phrases désarticulées.			1	4	7

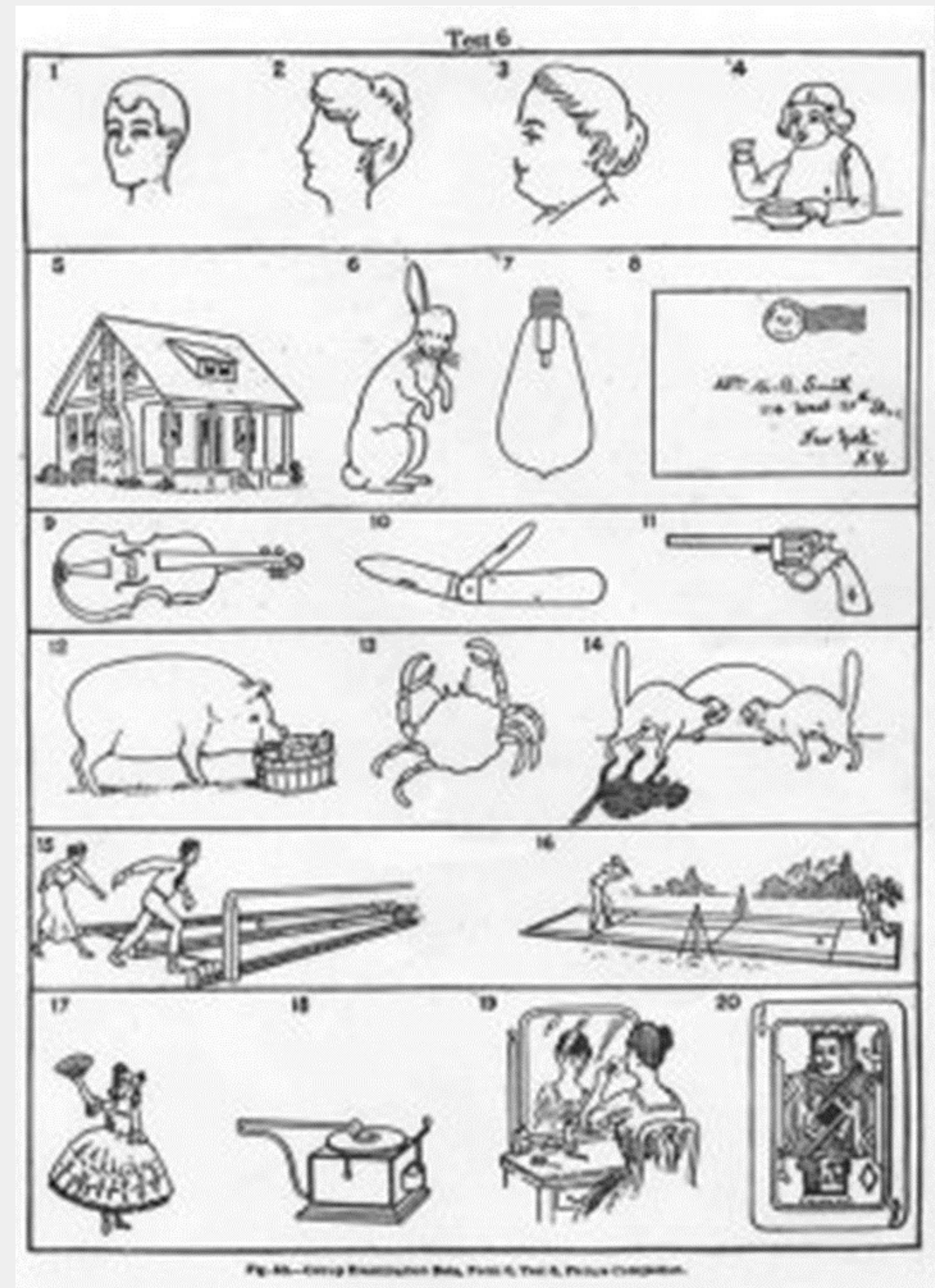
LEWIS TERMAN

UPRAVIL A STANDARDIZOVAL BINETŮV TEST PRO
AMERICKÉ ŽÁKY

STANFORDSKÁ BINETOVA INTELIGENČNÍ ŠKÁLA (1916)

DO 80TÝCH LET JEDNODIMENZIONÁLNÍ
REVIZE 2003

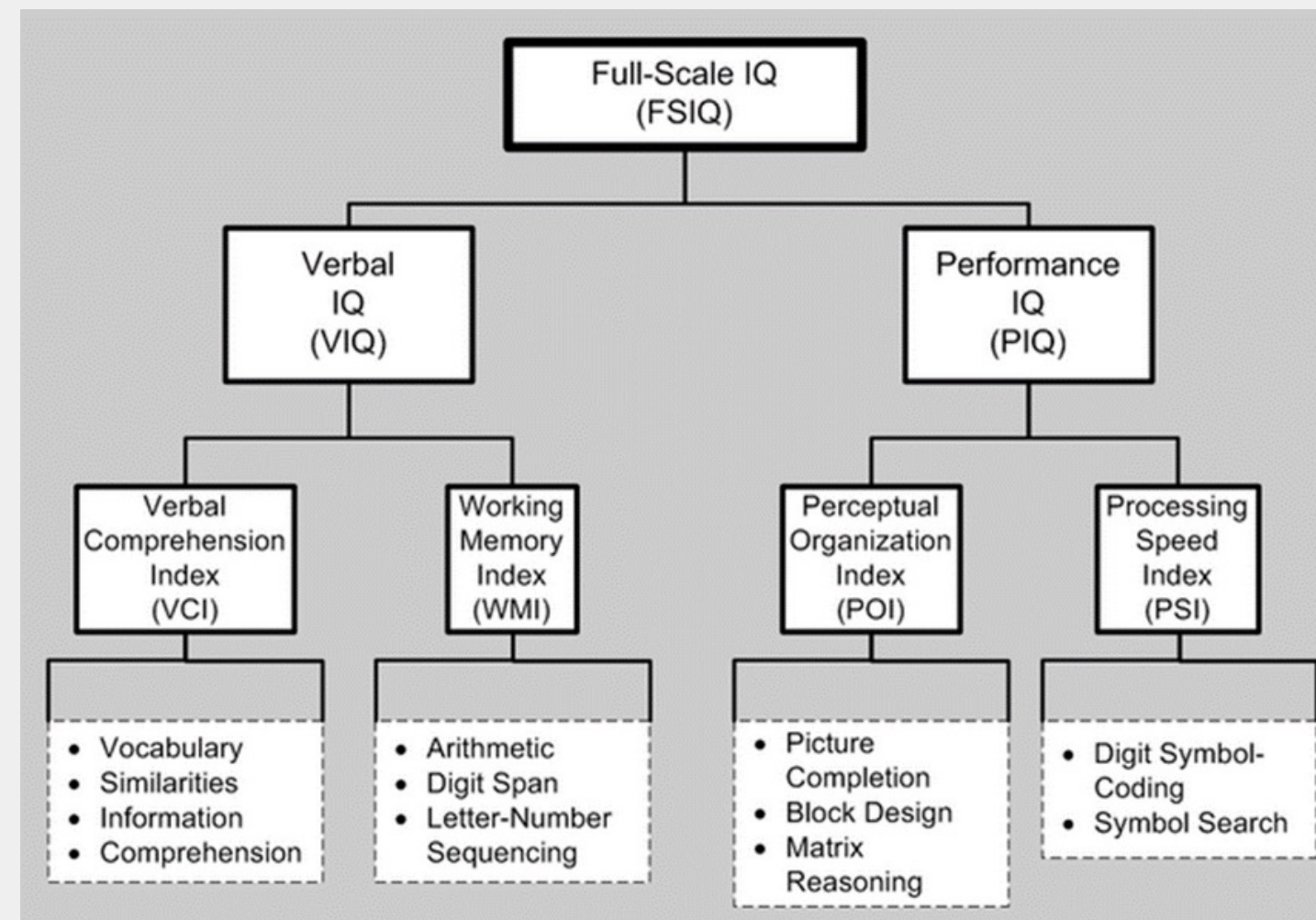
- FLUIDNÍ INTELIGENCE
- ZNALOSTI
- KVANTITATIVNÍ MYŠLENÍ
- VIZUO-PROSTOROVÉ MYŠLENÍ
- KRÁTKODOBÁ PAMĚŤ

DAVID WECHSLER MĚL PROBLÉMY SE STANFORD BINETOVOU ŠKÁLOU

Příliš závislá na verbálních schopnostech
Nevhodná pro dospělé
Mentální věk není vhodné měřítko

1939 – WECHSLER ADULT INTELLIGENCE SCALE (WAIS)
1949 - WECHSLER INTELLIGENCE SCALE FOR CHILDREN
(WISC)

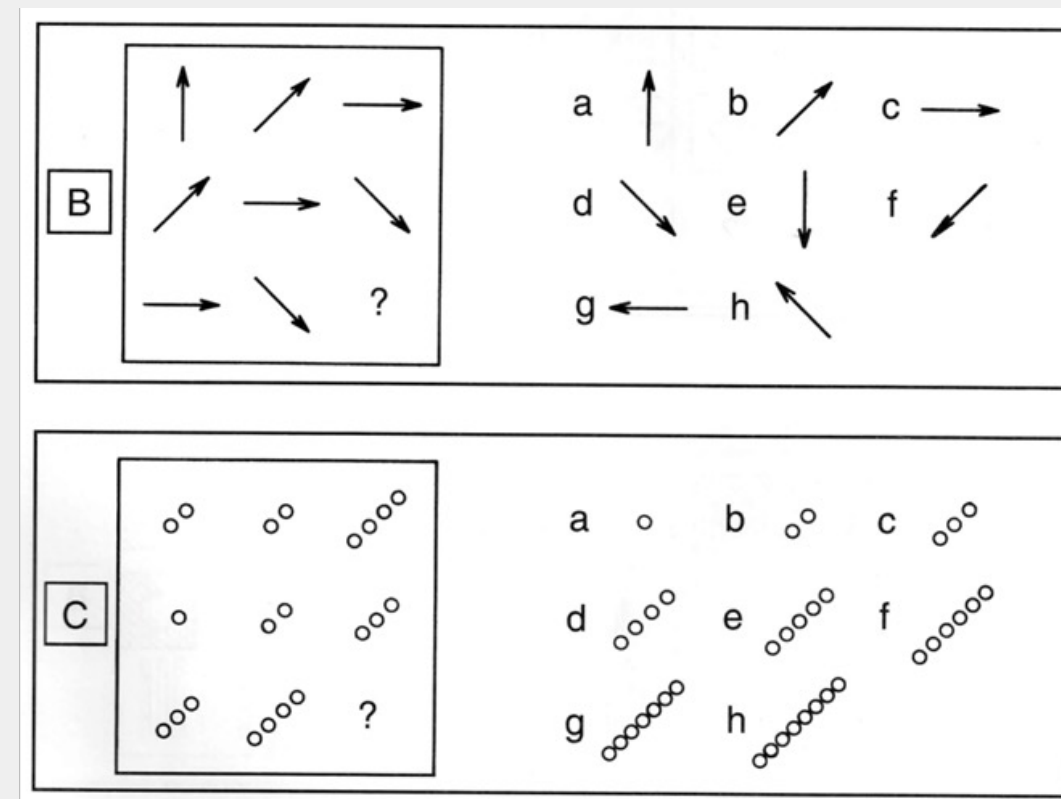
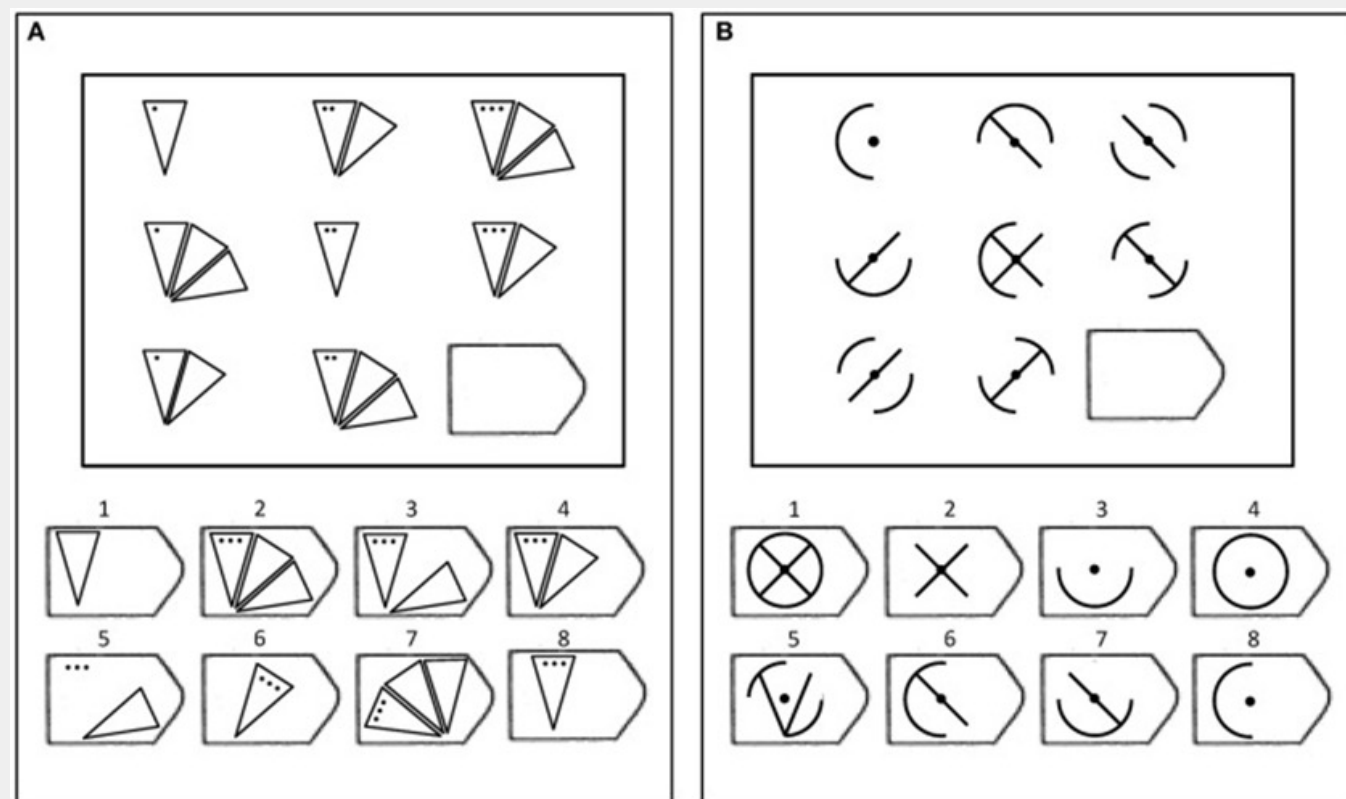

ZMĚNA NÁROKŮ POVOLÁNÍ V 20. A 21. STOLETÍ

VÝBĚR ZAMĚSTNANCŮ

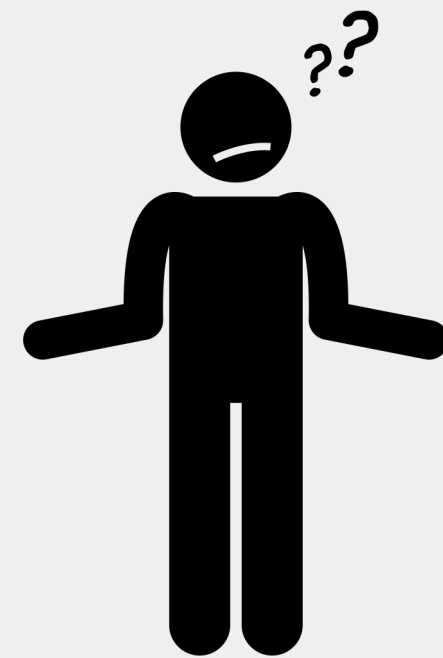
VÝBĚR VŠ STUDENTŮ

TESTY SPECIFIKÝCH DOVEDNOSTÍ VS INTELIGTEČNÍ TESTY

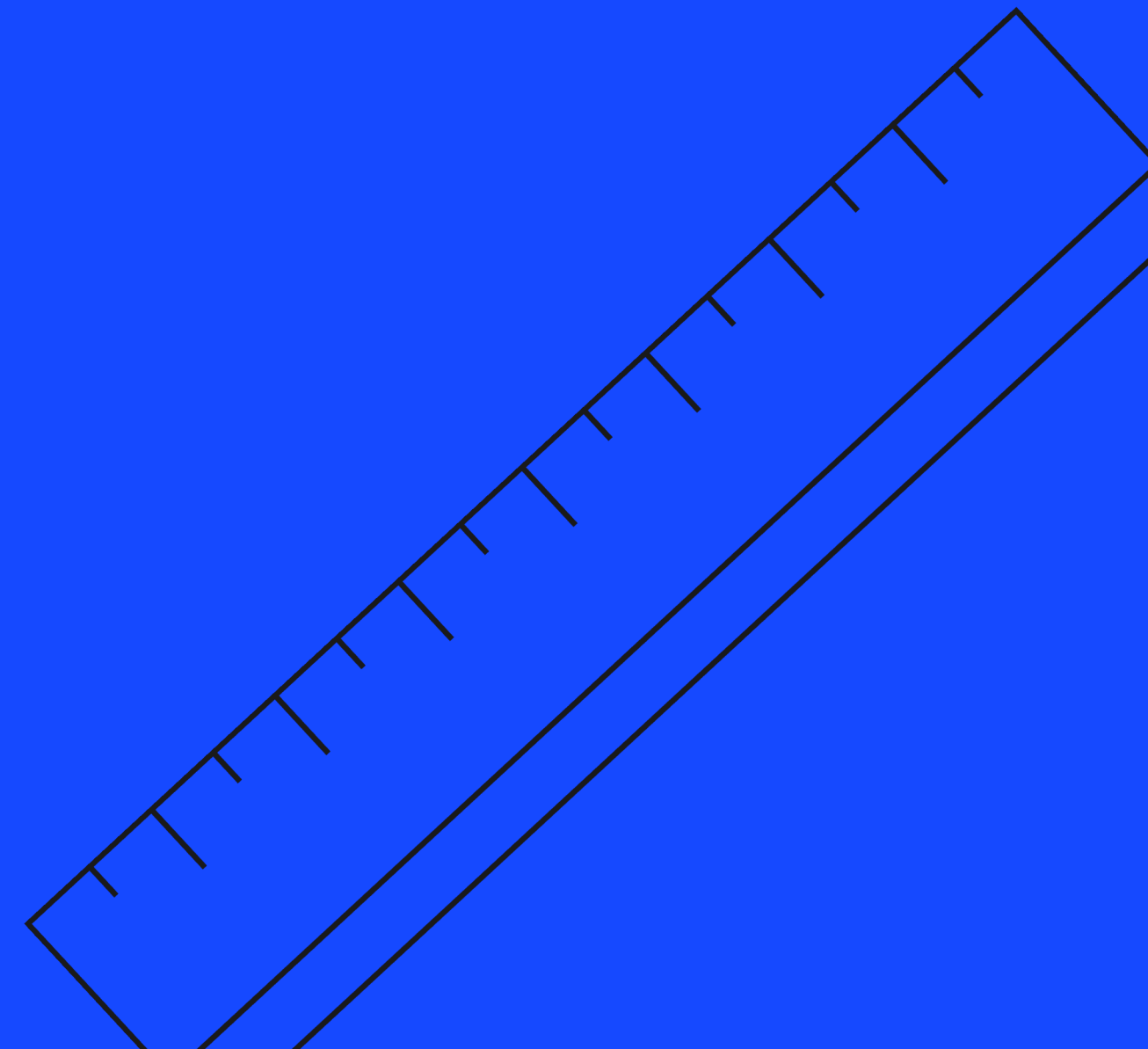
KDYŽ NĚKDO ZODPOVÍ 50/60 OTÁZEK, CO TO ZNAMENÁ?

PROBLÉMY S INTERVENUJÍCÍMI PROMĚNNÝMI (VNÍMÁNÍ, ČTENÍ)

PSYCHOMETRIKA

POKUD V INTELIGENČNÍM TESTU ZÍSKÁM 80/100, CO TO ZNAMENÁ?

TVORBA NOREM

NEZAJÍMÁ NÁS, JAK SI VEDL JEDINEC, ALE JAK SI VEDE VE SROVNÁNÍ S OSTATNÍMI

OSP A

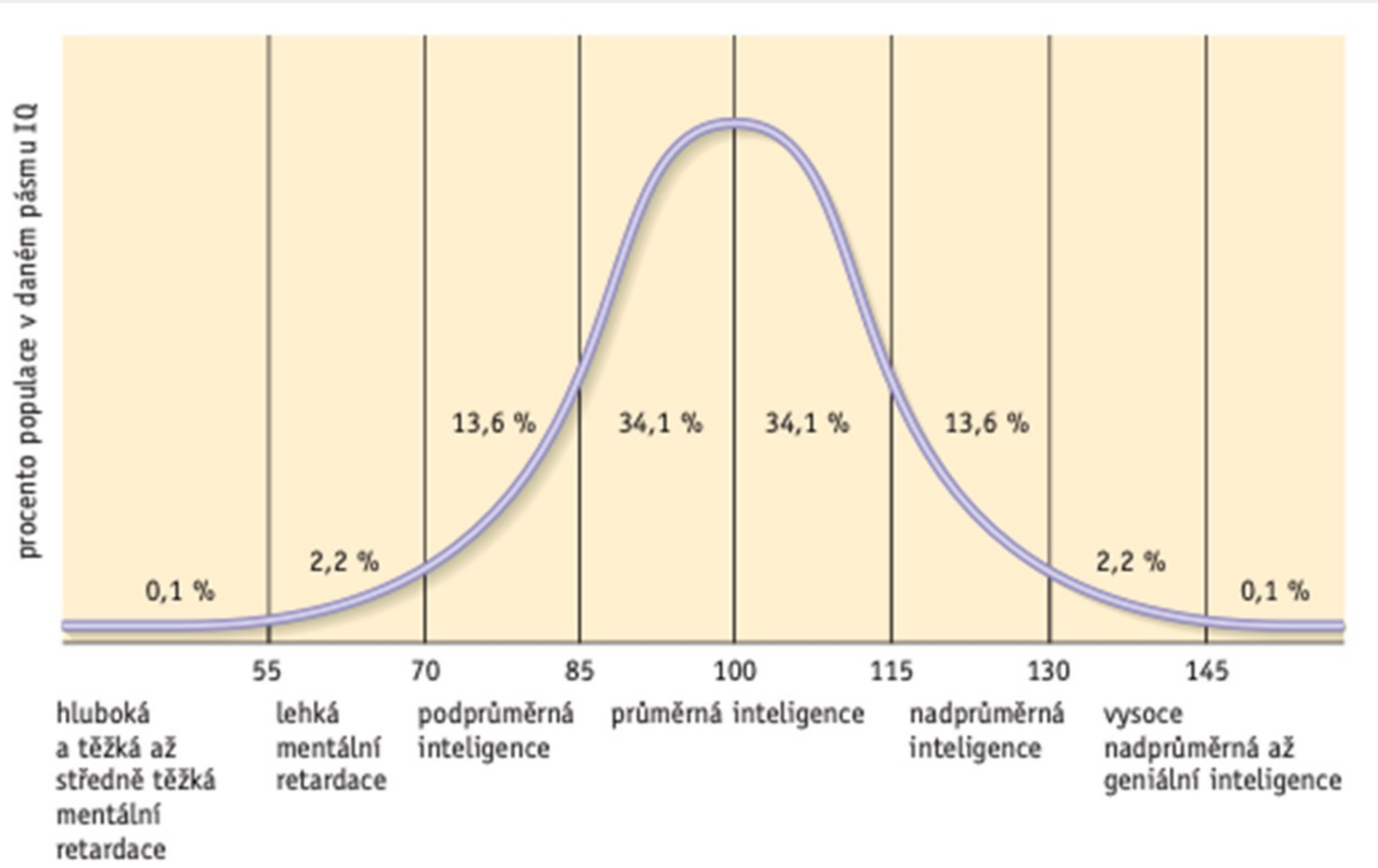
Duben II 2022

Základní statistické charakteristiky

Počet účastníků: 4 204
Čistá úspěšnost: 37,1 %
Korig. úspěšnost: 42,2 %
Hrubá úspěšnost: 44,2 %
Průměrné skóre: 24,5
Medián skóre: 24,8

Počet úloh: 66
Max. možné skóre: 66,0
Max. dosažené skóre: 60,9
Min. možné skóre: -17,9
Min. dosažené skóre: -6,5
Směr. odchylka skóre: 11,6

**NORMY ČASTO TVOŘÍME V ZÁVISLOSTI NA VĚKU, U MNOHÝCH OSOBNOSTNÍCH DOTAZNÍKŮ
POHLAVÍ ČI KULTUŘE**

TEST MĚŘÍ CO TVRDÍME, ŽE
MĚŘÍ

SPOČÍTEJTE
4 X 51 X 5.67 X 1.12

MĚŘÍ TATO OTÁZKA:

INTELIGENCI? SCHOPNOST ČÍST? KRÁTKODOBOU PAMĚŤ? MATEMATICKÉ DOVEDNOSTI?
SCHOPNOST VHLEDU A ABSTRAKCE (TRANSFORMACE 5.67 NA 567/100 ATD.)

KRITERIÁLNÍ VALIDITA

VÝSLEDKY V TESTU DOBŘE SEDÍ NA VNĚJŠÍ
KRITÉRIUM (ÚSPĚCH V PRÁCI, AKADEMICKÉ
ÚSPĚCHY ATD.)

OBSAHOVÁ VALIDITA

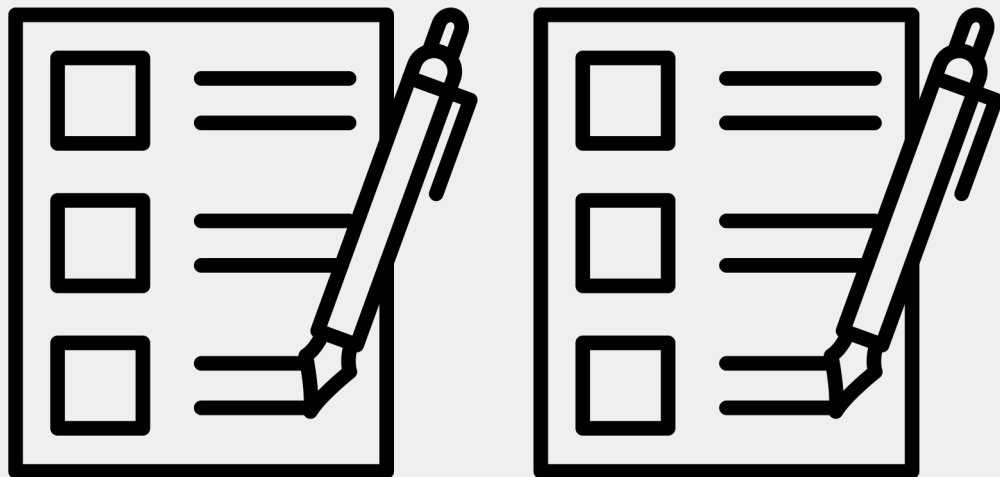
OBSAH TESTU JE V SOULADU SE
STÁVAJÍCÍMI TEORIEMI A NELZE TAM NAJÍT
ŽÁDNÉ OČIVIDNÉ CHYBY

TEST MĚŘÍ SPOLEHLIVĚ A OPAKOVANĚ

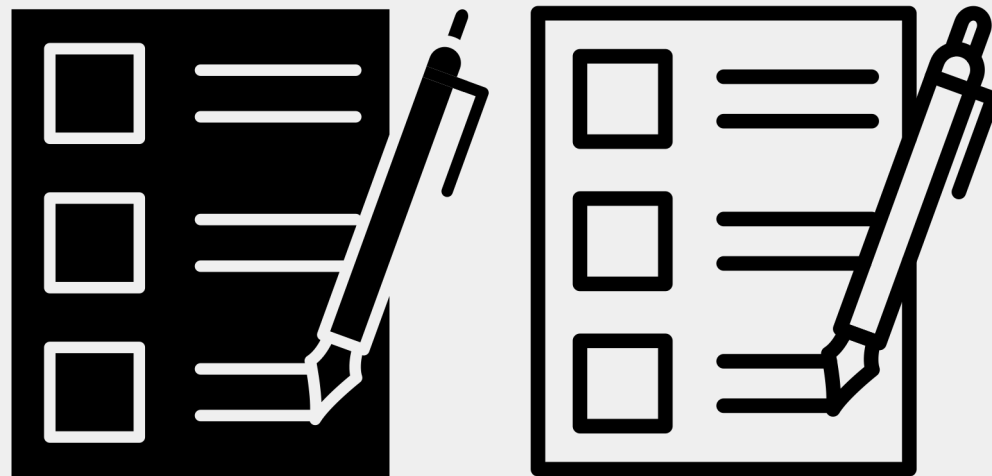
RELIABILITA 1 = PERFEKTNÍ A RELIABILNÍ TEST
RELIABILITA 0 = TEST DÁVÁ NÁHODNÉ VÝSLEDKY

TYPICKY BY MĚLA BÝT MEZI 0.85-0.95

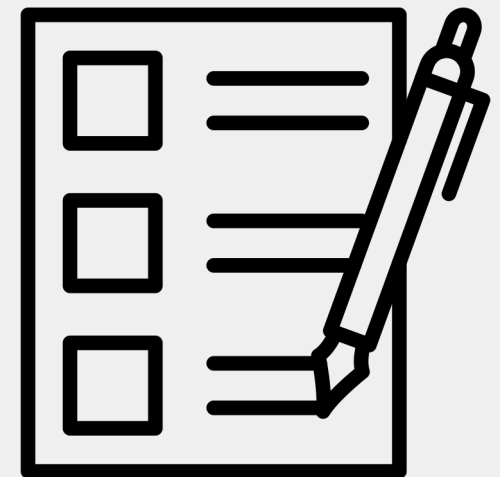
TEST RETEST

PARALELNÍ FORMY

VNITŘNÍ KONSISTENCE

TEORIE INTELIJENCE

**ALFRED BINET I DAVID WECHLSER SI VŠIMLI, ŽE "CHYTRÉ" DĚTI ČASTO
SKÓRUJÍ VYSOCE NA VÍCERO ŠKÁLÁCH
STEJNÝ NÁZOR MĚL JIŽ FRANCIS GALTON**

**JEDNA SCHOPNOST
BINET, WECHSLER, SPEARMAN**

**VÍCERO SCHOPNOSTÍ
GARDNER, STERNBERG, THURSTONE**

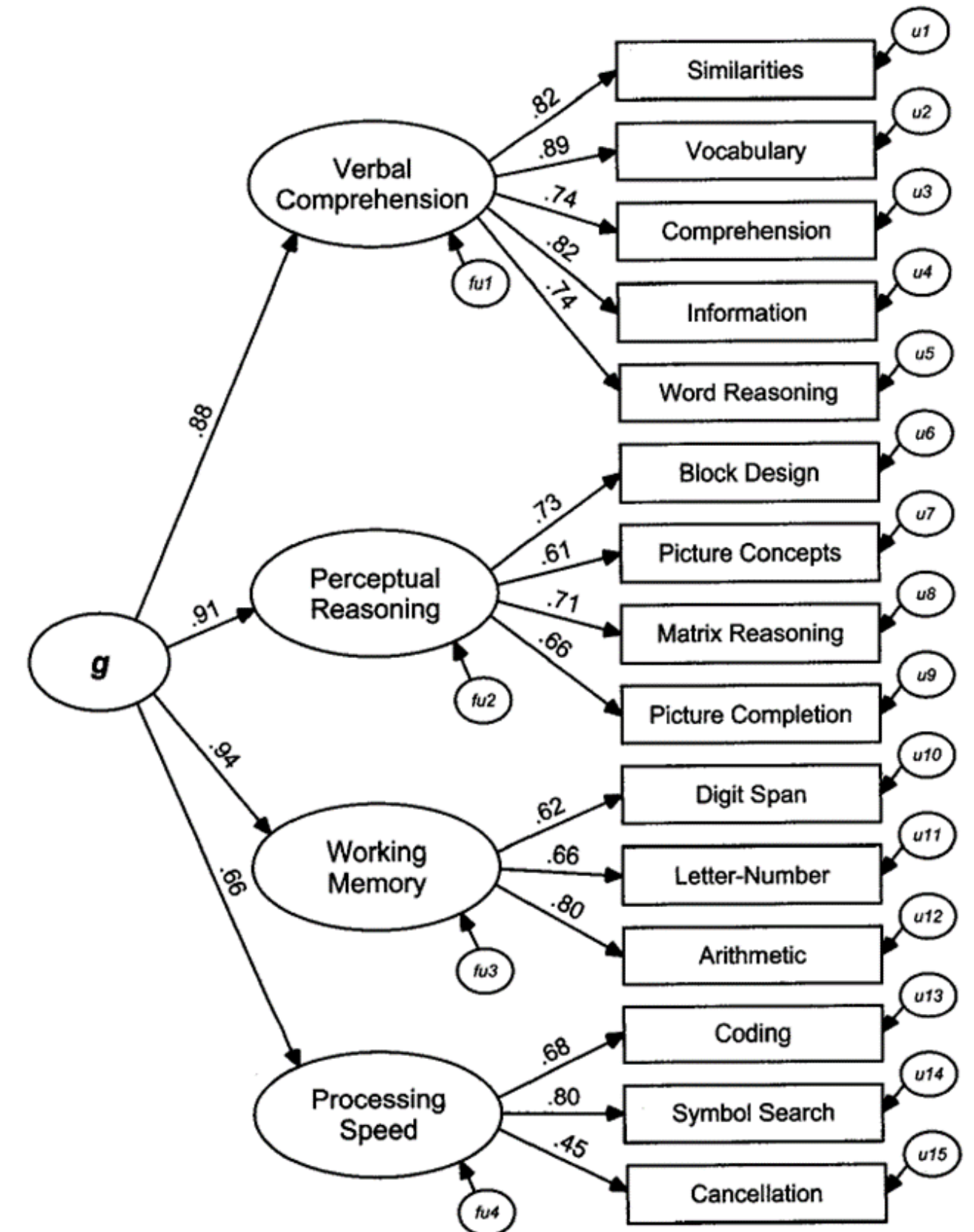
KOLIK ŠKÁL VÁM VYJDE, ZÁVISÍ NA KONSTRUKCI TESTU

CHARLES SPEARMAN

PSYCHOLOG, ZNÁMÝ ZEJMÉNA SVÝMI PŘÍNOSY
PRO STATISTIKU (FAKTOROVÁ ANALÝZA,
KORELACE)

OBECNÁ INTELIGENCE
G FAKTOR (GENERAL INTELLIGENCE)

SPECIFICKÉ SCHOPNOSTI
S FACTORY

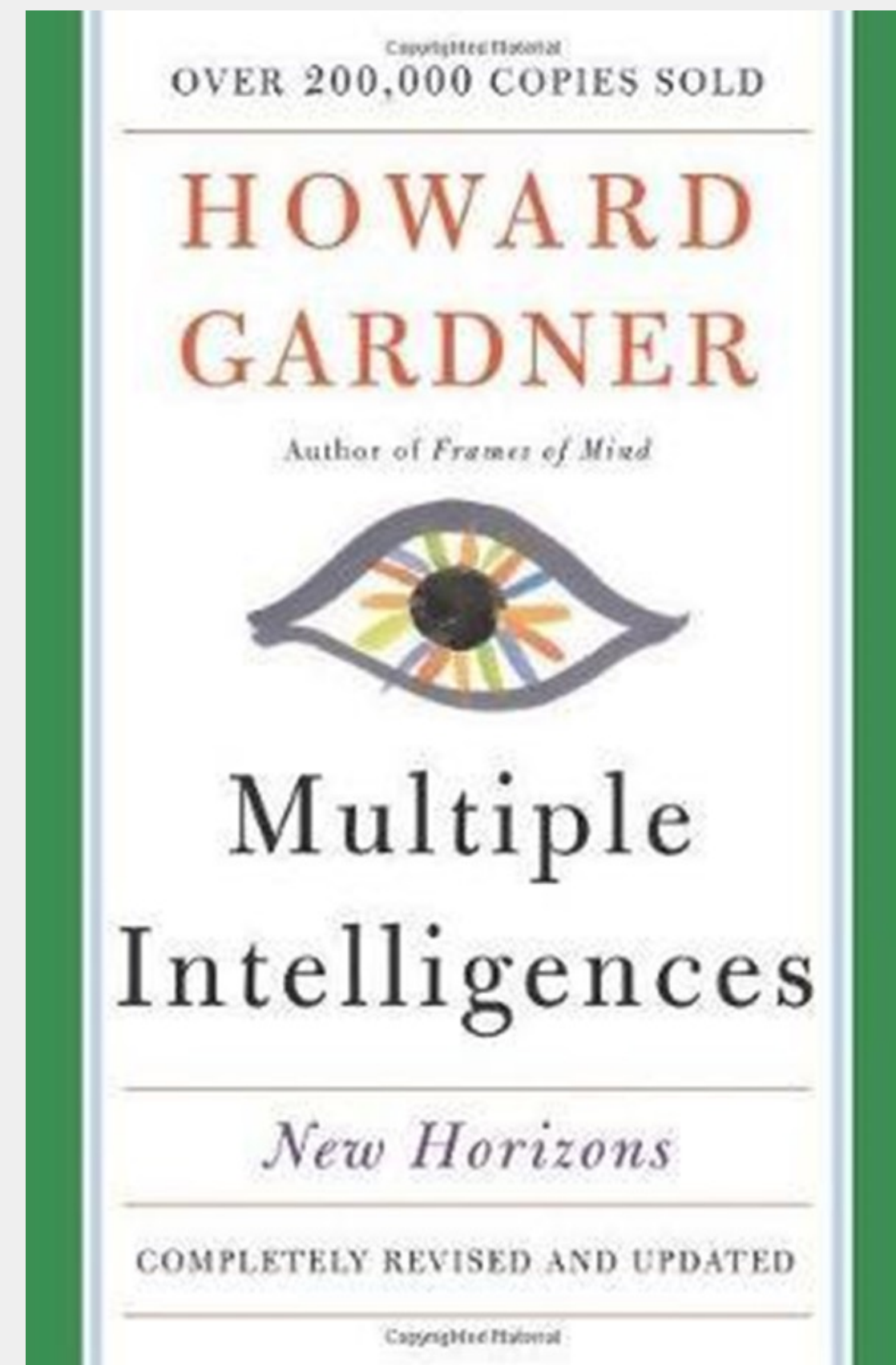
INTELIGENCÍ JE NĚKOLIK TYPŮ A TY JSOU A SOBĚ NEZÁVISLÉ
UTILITARISTICKÁ, OBJEKTIVNÍ DEFINICE

**INTELLIGENCE JE "SCHOPNOST ŘEŠIT PROBLÉMY NEBO
VYTVÁŘET PRODUKTY, KTERÉ JSOU PRO KONKRÉTNÍ
KULTURU NEBO KOMUNITU DŮLEŽITÉ"**

**INTELLIGENCE UMOŽŇUJE VYKONÁVAT POVOLÁNÍ
TANEČNÍK, KUCHARŤ ČI TESAŘ JE STEJNĚ INTELLIGENTNÍ JAKO
AKADEMIK**

ALE

**JEDNOTLIVÉ INTELLIGENCE NA SOBĚ ZÁVISLÉ JSOU
CHYBÍ OBJEKTIVNÍ DŮKAZY, ČASTO PROKAZOVÁNY "EX POST"
OBEČNÉ IQ ČASTO DOBŘE PREDIKUJE VÝKON ČI ÚSPĚŠNOST**

LINGVISTICKÁ

- Řečové a jazykové schopnosti (mluvení, naslouchání, psaní, čtení)
- Fonologie, sémantika, syntax a pragmatika
- Spisovatelé, žurnalisté, řečníci

HUDEBNÍ

- Schopnost vytvářet a chápat významy složené ze zvuků
- Výška, rytmus a barva zvuku, paměť pro melodie
- Hudebníci, skladatelé, herci

LOGICKO MATEMATICKÁ

- Abstraktní myšlení (řešení rovnic, hádanek)
- Schopnost používat a vnímat vztahy bez přítomnosti objektů či činností
- Akademici, programátoři

VIZUÁLNĚ PROSTOROVÁ

- vnímání zrakové a prostorové informace, orientace v prostoru
- Tvorba trojrozměrných představ a manipulace s nimi
- Architekti, inženýři, fotografové, filmaři

TĚLESNĚ KINESTETICKÁ

- Hrubá a jemná motorika
- manipulace s předměty
- Sportovci, tanečníci, divadelníci

INTRAPERSONÁLNÍ

- Schopnost sebereflexe, poznávání a chápání svých pocitů a motivace
- Psychologové

INTERPERSONÁLNÍ

- Schopnost poznávat, reflektovat a porozumět pocitům a záměrům druhých
- Vyjednávači, sociální pracovníci, obchodníci

NATURALISTICKÁ

- schopnost poznat faunu a floru či geodetické formace
- vyhodnocování přírodních jevů a situací - co potřebuje květina, na co nalákat rybu
- Botanici, farmáři, kuchaři

STUDENT CHARLESE SPEARMANA

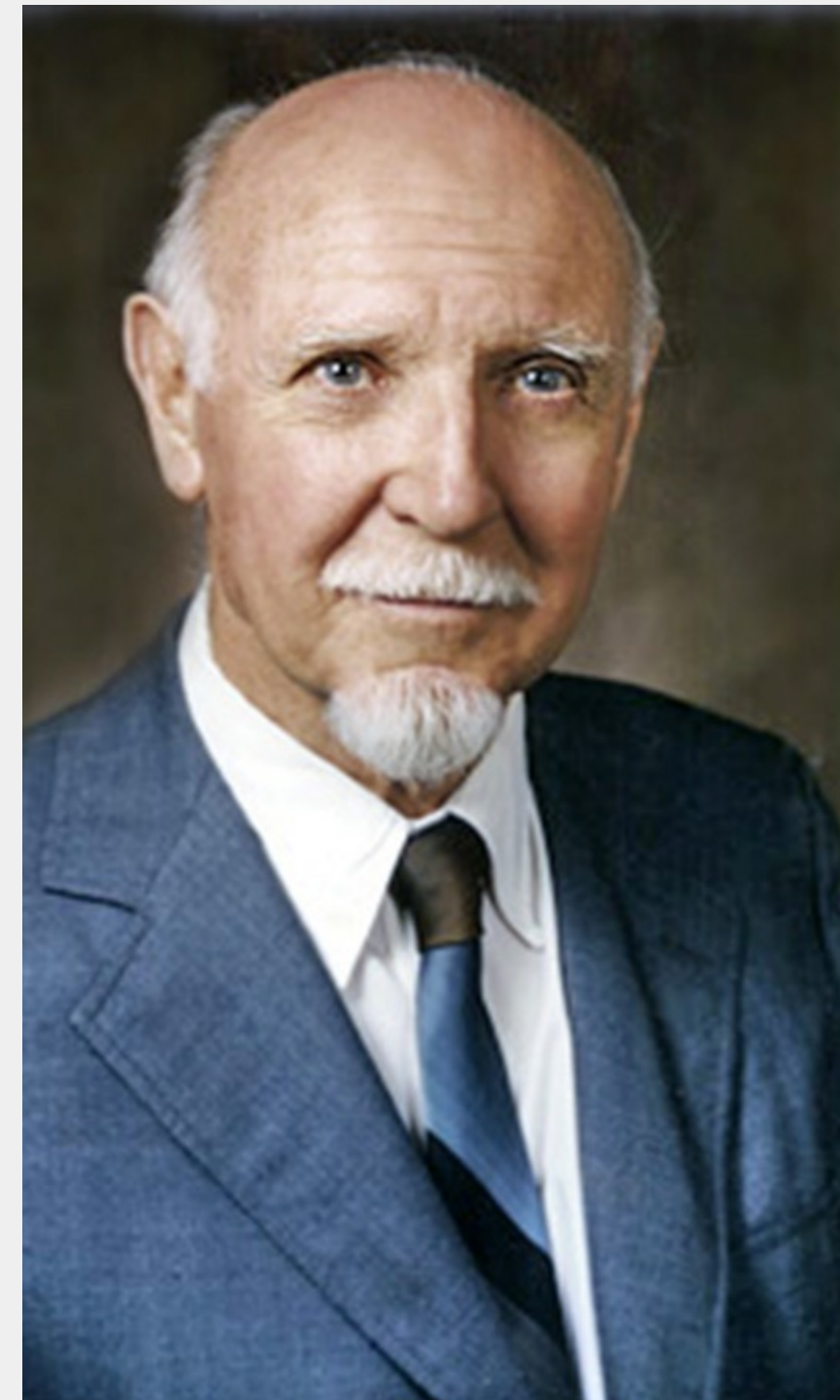
Zastával názor, že existuje "G" faktor, ale ten nevysvětluje učení se na testy

Intelligence je děděná, ale může se vyvíjet
I méně akademicky nadaní lidé se mohou naučit na IQ testy

Zranění může ovlivnit výkonnost v neznámých úlohách, ale jedinec si často ponechává schopnost řešení problémů ve známém oboru (které není vysvětlitelné pamětí)

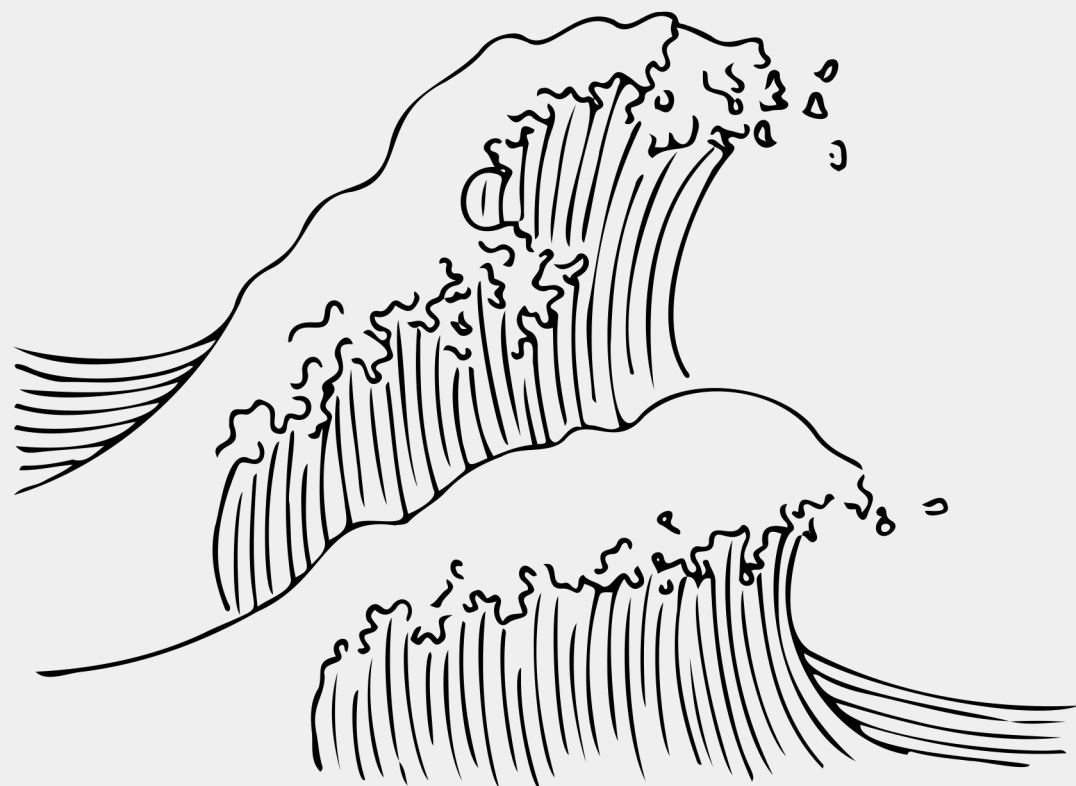

EXISTUJÍ DVA TYPY INTELIGENCE, VROZENÁ A ZÍSKANÁ

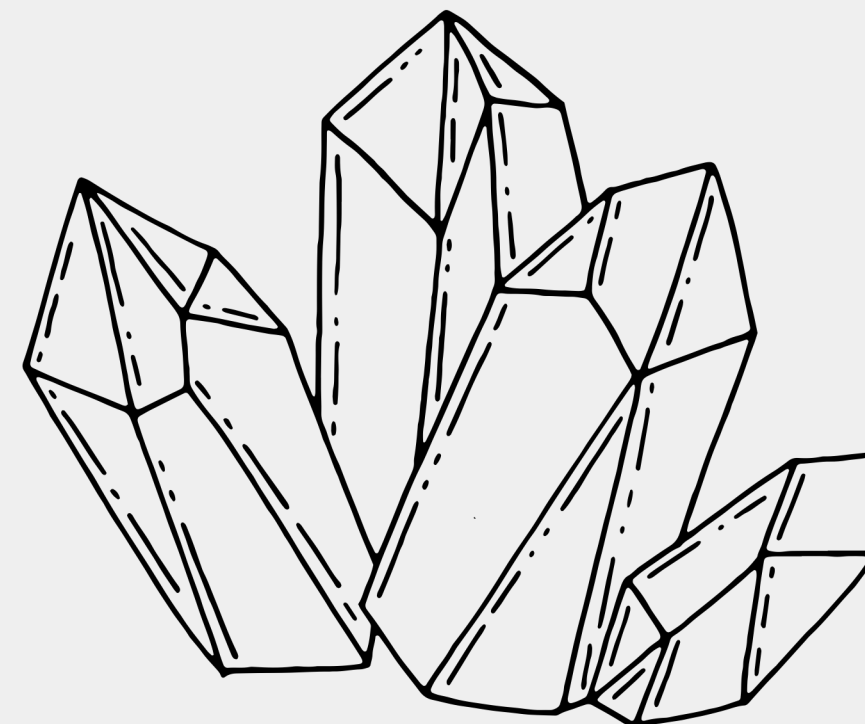
FLUIDNÍ INTELIGENCE

GENETICKY PODMÍNĚNÁ, NEZÁVISLÁ NA
SOCIÁLNÍM STATUSU ČI VZDĚLÁNÍ
SCHOPNOST ŘEŠIT ABSTRAKTNÍ ÚLOHY
NEZÁVISLÉ NA ZNALOSTECH ČI KULTUŘE
ŘEŠENÍ ABSTRAKTNÍCH VIZUÁLNÍCH ÚLOH
(NAPŘ. RAVENOVY MATICE, VMT, WISC –
OBRÁZKOVÉ SEKCE)
ROSTE DO 20-30TI LET A PAK KLESÁ

KRYSTALIZOVANÁ INTELIGENCE

OSVOJOVANÁ POMOCÍ FLUIDNÍ
INTELIGENCE V KONKRÉTNÍM
SOCIOKULTURNÍM PROSTŘEDÍ
VYŽADUJE ZNALOSTI, ZKUŠENOSTI
VERBÁLNÍ SCHOPNOSTI, MATEMATICKÉ
OPERACE, VĚTŠINA
ROSTE CELÝ ŽIVOT

LIDÉ SE LIŠÍ V OBECNÉ VLASTNOSTI INTELIGENCE

VŠECHNY STANDARDIZOVANÉ TESTY AKADEMICKÉ ÚSPĚŠNOSTI MĚŘÍ DO URČITÉ MÍRY
TENTO FAKTOR, STANDARDIZOVANÉ IQ TESTY JEJ MĚŘÍ NEJPŘESNĚJI

NAŠE CHÁPÁNÍ INTELIGENCE ČI CHYTROSTI JE SYNONYMNÍ S VÝSLEDKY V IQ TESTECH

IQ JE NEMĚNNÉ BĚHEM LIDSKÉHO ŽIVOTA

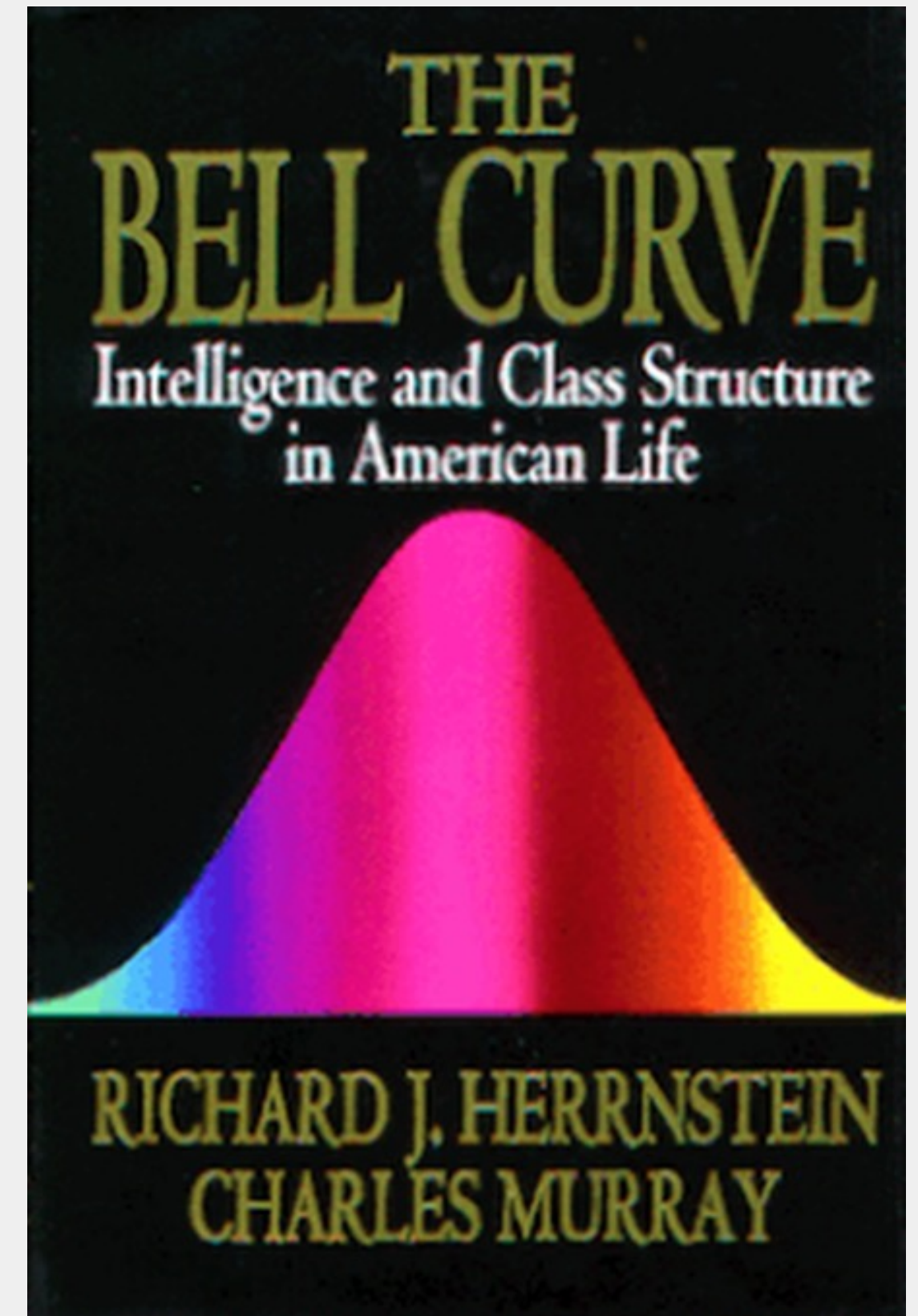
VÝSLEDKY V IQ TESTECH NEJSOU ZÁVISLÉ NA RASE ČI EKONOMICKÉM STATUTU

INTELIGENCE JE VÝZNAMENĚ DĚDIČNÁ, NĚKDE MEZI 40TI - 80TI PROCENTY

Proti knize se zvedla velká vlna nevole (i souhlasu) ze strany
odborníků i veřejnosti

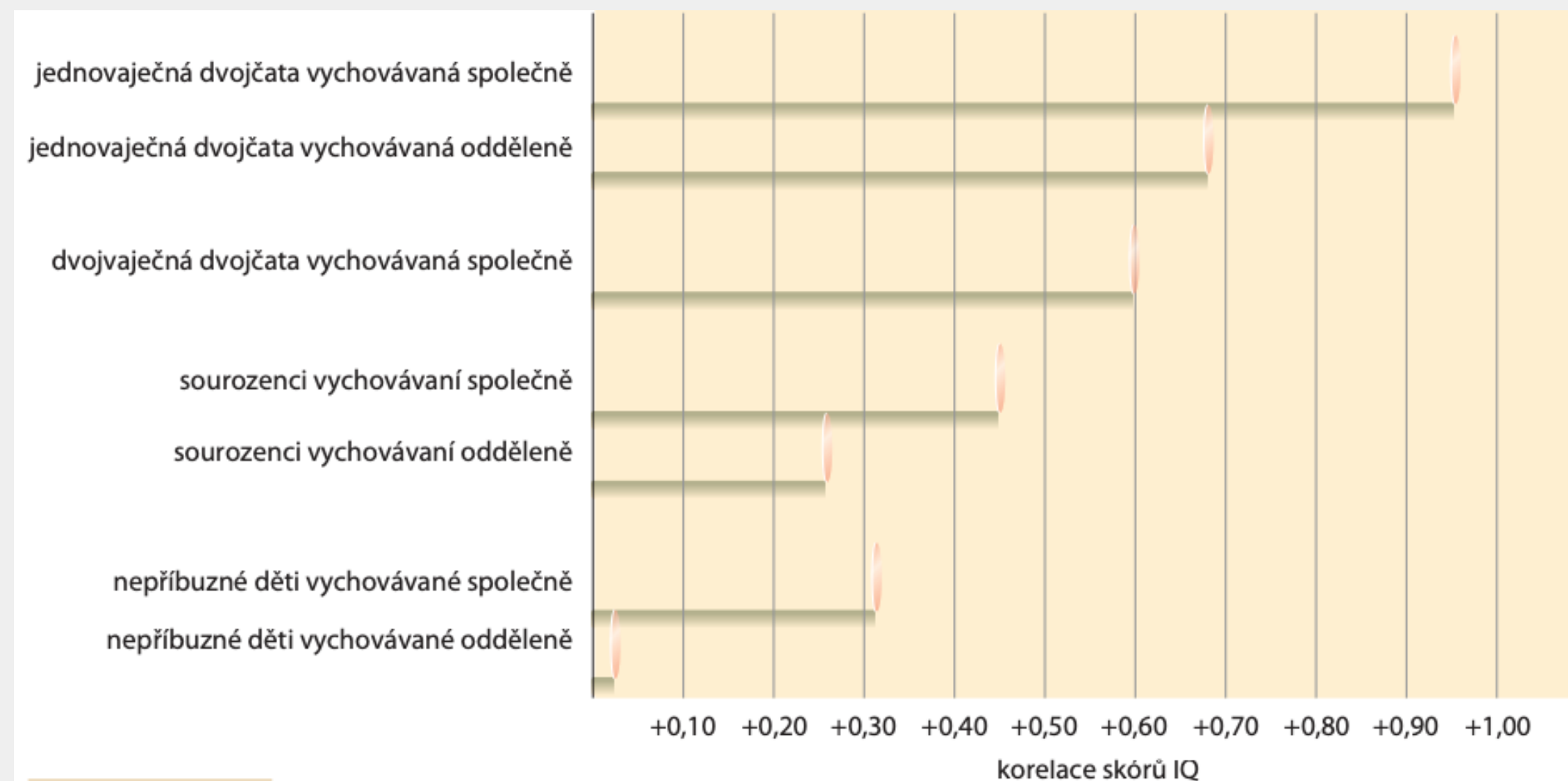
Mnoho údajů je technicky správných, ale byly zveličeny či přílišně
generalizovány

USA zafinancovalo několik skupin, které měly uvést fakta na
pravou míru

**PROBLÉM VE ZKOUMÁNÍ
PROSTŘEDÍ A GENETIKA JSOU ČASTO PROVÁZÁNY**

**STUDIE NA ADOPTOVANÝCH DVOJČATECH
INTELIGENCE JE DEDIČNÁ ZE 60-80 PROCENTECH**

**HERITABILITA
PODÍL VARIABILITY INTELIGENCE DANÝ GENETICKÝMI ROZDÍLY**

IQ VÝZNAMNĚ ROSTE -FLYNN EFFECT (1987) LEPŠÍ VZDĚLÁNÍ? VÍCE ČASU? LEPŠÍ STRAVA, ZDRAVÍ?

**MNOŽSTVÍ RIZIKOVÝCH FAKTORŮ V OKOLÍ DÍTĚTE SNIŽUJE IQ/MENTÁLNÍ VĚK
DĚTI VYRŮSTAJÍCÍ V BOHATŠÍCH RODINÁCH MAJÍ VYŠŠÍ IQ**

TABLE 2 IQ of adopted children

	SES of adoptive parents		
	High A+	Low A-	
SES of biological parents	<i>n</i> =10	<i>n</i> =8	
	\bar{x} , 119.60	\bar{x} , 107.50	113.55
	σ , 12.25	σ , 11.94	
	Range, 99-136	Range, 91-124	
	<i>n</i> =10	<i>n</i> =10	
High B+	\bar{x} , 103.60	\bar{x} , 92.40	98.00
Low B-	σ , 12.71	σ , 15.41	
	Range, 91-125	Range, 68-116	
	111.60	99.95	

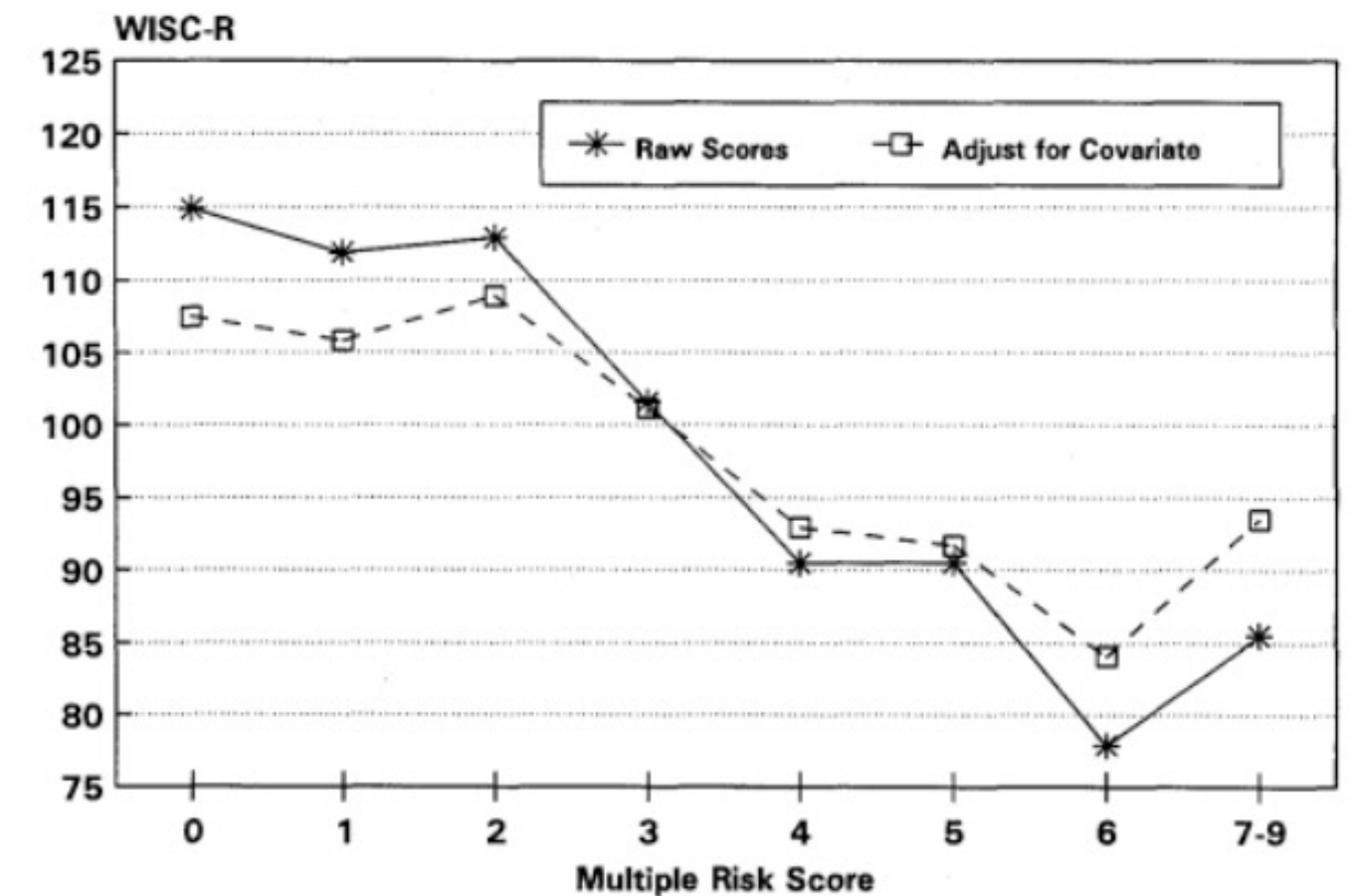
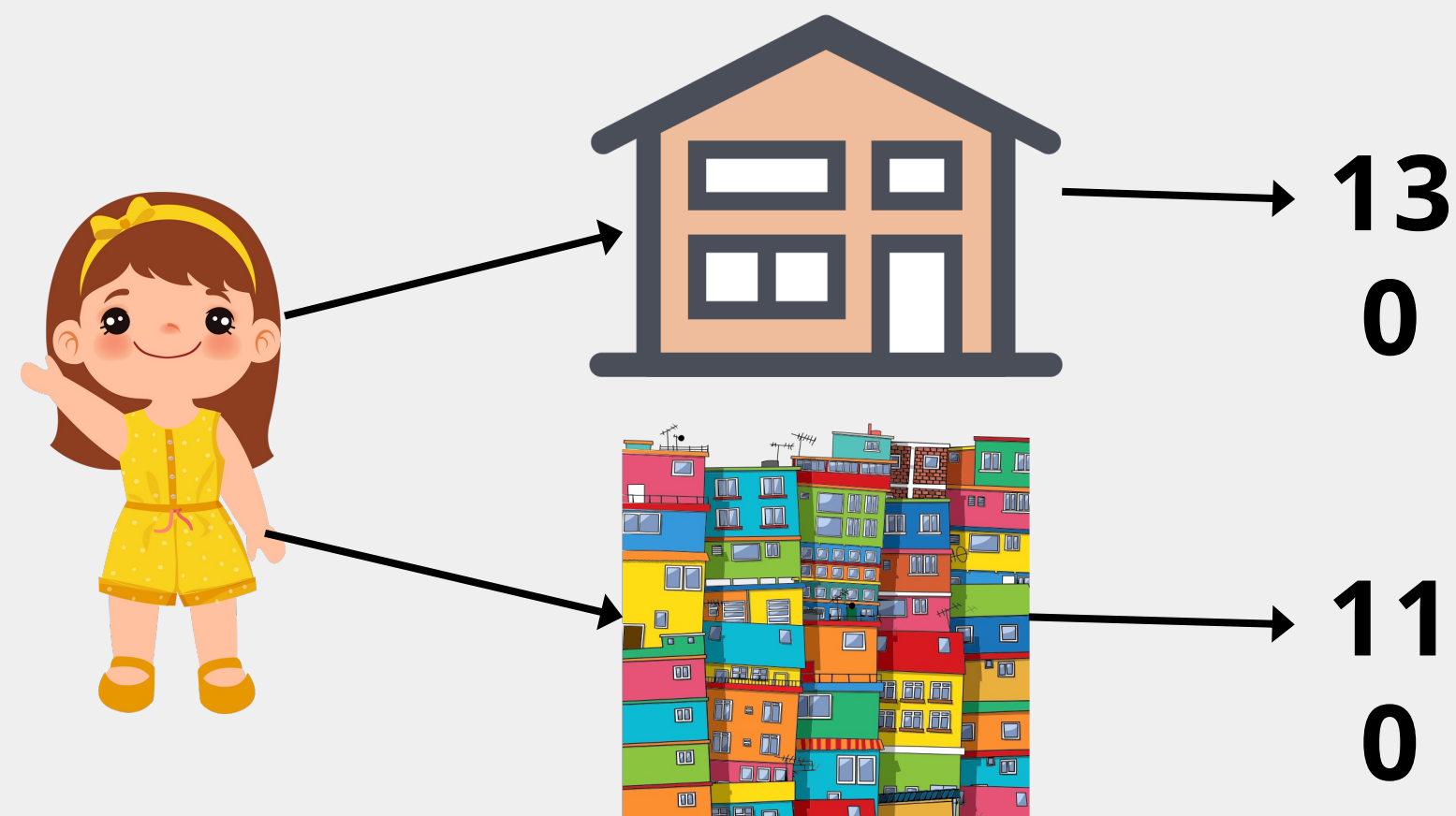

FIG. 6.—Mean 13-year IQ scores, and means adjusted for covariation of mother IQ, within multiple risk groups.

STEPHEN J. CECI
BIOEKOLOGICKÁ TEORIE INTELIGENCE

INTELIGENCE JE LIMITOVÁNA BIOLOGICKÝMI PŘEDPOKLADY

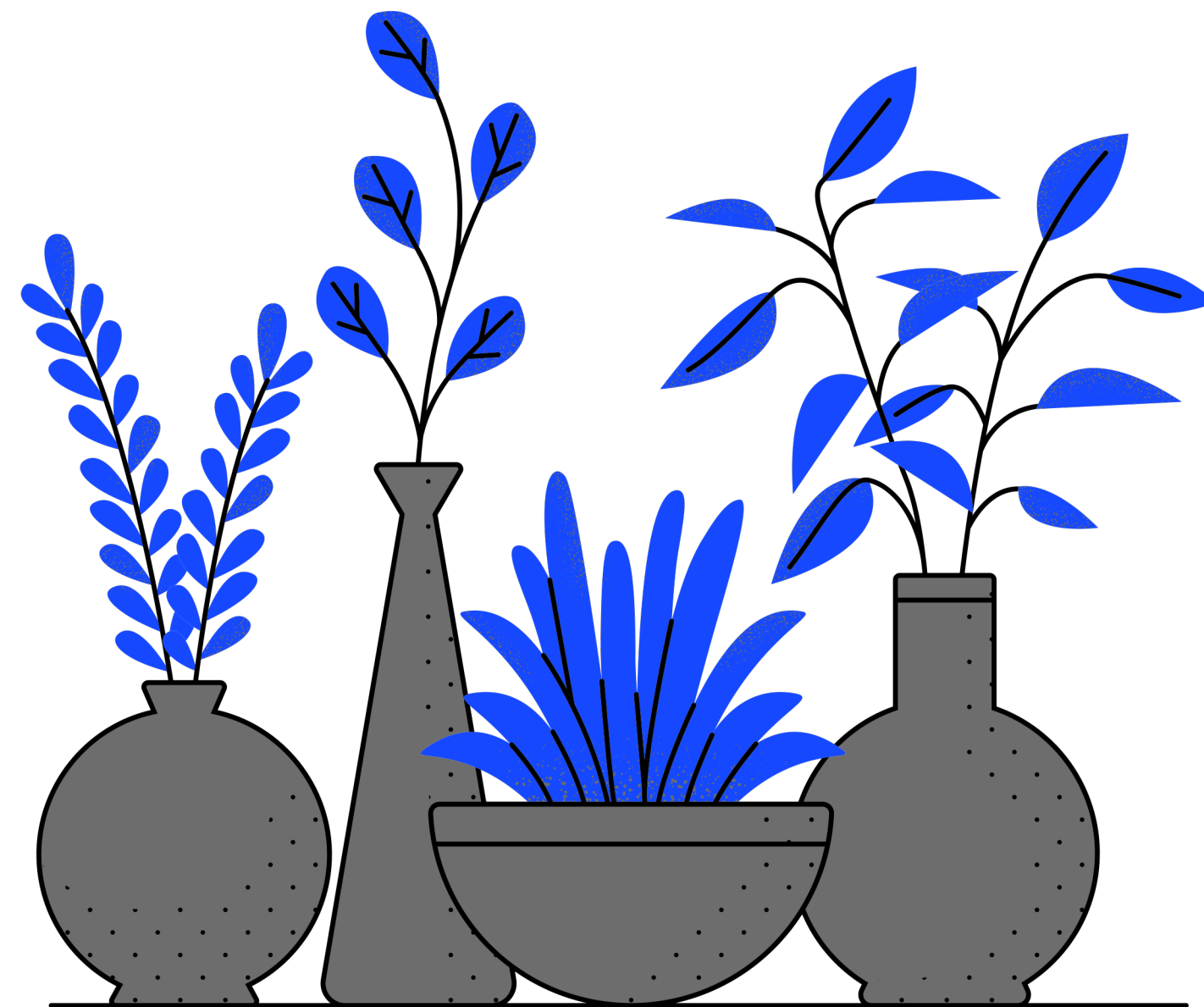
**JEDINEC DISPONUJE MNOHA KOGNITIVNÍMI POTENICÁLY,
KTERÉ SE FORMUJÍ V ZÁVISLOSTI NA KONTEXTU (PROSTŘEDÍ)**

KONTEXT

**Prostředí, motivace, osobnost atd.
Potenciál je naplňován jen co mu umožní kontext
Stereotypy, předpoklady, očekávání, možnosti**

DĚKUJI ZA POZORNOST

LUKÁŠ HEJTMÁNEK

LUKAS.HEJTMANEK@FHS.CUNI.CZ